

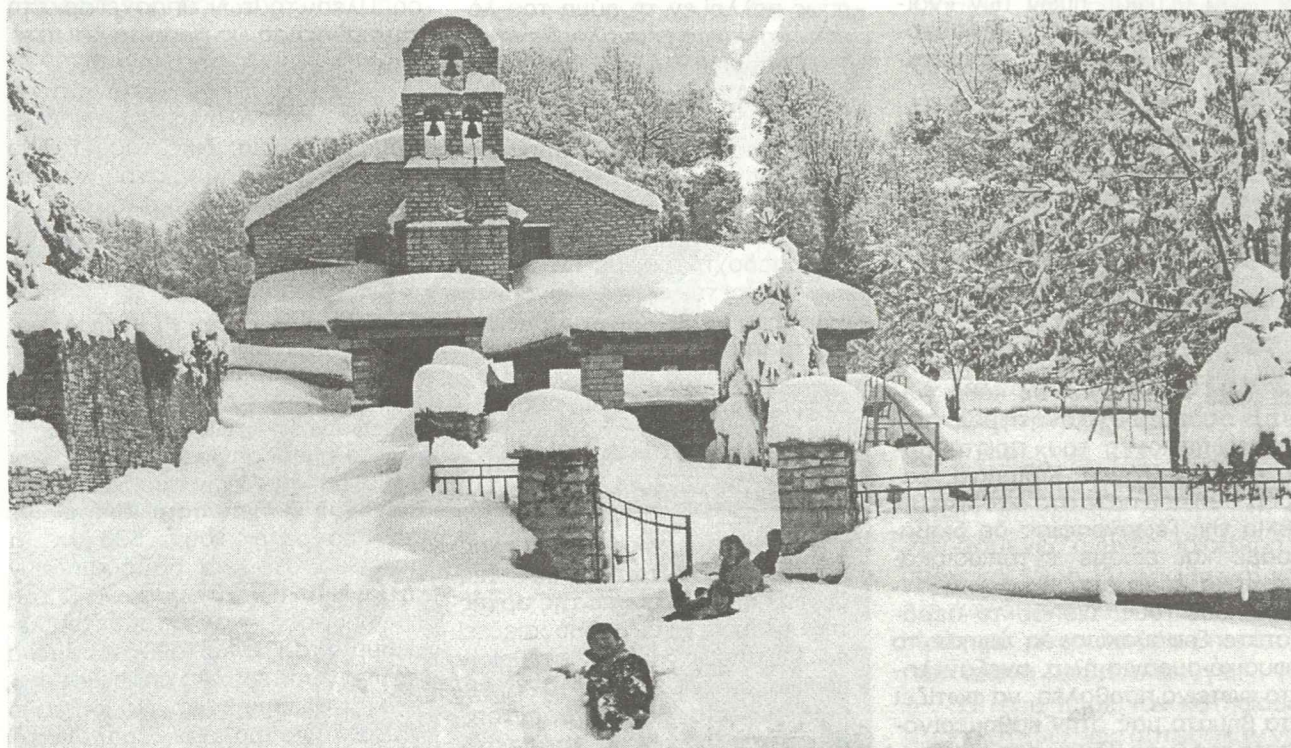
Καλωσορίζοντας το 2000

Κάθε φορά, που βρισκόμαστε στο κατώφλι ενός καινούριου χρόνου οραματιζόμαστε την πραγματοποίηση των προσδοκιών και των ελπίδων μας και η αισιοδοξία μας κατέχει για το καινούργιο που έρχεται.

Εξαιρεση αποτέλεσε η φετιμή χρονιά, που πριν ανατείλει το 2000 μια διάχυτη ανησυχία επικρατούσε στον κόσμο και εμάς ζούσαμε τις τελευταίες μέρες του '99 με την αγωνία, να θ' αντικρύσουμε τον καινούριο χρόνο.

Πολλά σενάρια κυκλοφορούσαν για ιούς, καταστροφή του πλανήτη, δεύτερη παρουσία και πολλές άλλες, απαισιόδοξες προβλέψεις και φαντασιώσεις, που δημιουργούσαν μια όχι τόσο ευχάριστη ατμόσφαιρα.

Την ανησυχία μας αυτή επέκτεινε και ο καθημερινός καταταρσής ανάλογων ανακοινώσεων από μέρους των Μαζικών Μέσων Ενημέρωσης για επιφυ-

λακή των ειδικών υπηρεσιών, προς αντιμετώπιση εκτάκτων καταστάσεων και δυσάρεστων εξελίξεων. Ευτυχώς όμως τίποτε από όλα αυτά δεν συνέβη και όλα κύλησαν ομαλά μέχρι την ανατολή του 2000. Απαλλαγμέ-

νοι πλέον από τις αγωνίες και φαντασιώσεις μας με αισιοδοξία υποδεχθήκαμε νέα χιλιετία.

Η αισιοδοξία μας αυτή γίνεται μια δύναμη, που ανανεώνει τη ζωή και μας δίνει το θάρρος για μια πορεία δημιουργική στη νέα χρονιά. Το 2000 είναι ένας σταθμός στη ροή του χρόνου, που σηματοδοτεί μια άλλη κατάσταση και επαγγέλλεται κάτι το διαφορετικό. Όλοι μας προσδοκούμε να ζήσουμε μια νέα πραγματικότητα, ένα κόσμο καλύτερο ειρηνικό, απαλλαγμένο από τα τραγικά γεγονότα του περασμένου αιώνα. Ένα κόσμο που όλοι οι άνθρωποι του πλανήτη μας θα ζουν ευτυχισμένοι.

Μιαν ανθρωπινότερη ζωή, ένα καθαρό φυσικό περιβάλλον μια ισορροπημένη ανάπτυξη σε κάθε σημείο της γης όπου υπάρχει ανθρώπινη δραστηριότητα, μια ίση και δίκαιη κατανομή του

πλούτου.

Με την καλημέρα στο 2000 η ελπίδα μας γίνεται ένα χρυσό φως, που με τις όμορφες ακτίδες της να φωτίζει την ψυχή του κάθε απελπισμένου και να διώξει την απογοήτευση και τον πόνο χαρίζοντάς του το χαμόγελο και τη γαλήνη.

Για το Ζαγόρι μας η ανατολή του 2000 το βρίσκει σε μια καμψη της ιστορίας του ύστερα από τις συνενώσεις των κοινοτήτων και οι προσδοκίες όλων μας, είναι το σχέδιο αυτό να πετύχει, δίνοντας τις δυνατότητες για μια καλύτερη ανάπτυξη του.

Έτσι και το 2000 πιστεύουμε, πως με αισιοδοξία, πίστη στην παράδοση και αγάπη για τον τόπο μας θα βαδίσουμε σωστά για την οικοδόμηση ενός καλύτερου κόσμου για ένα καλύτερο Ζαγόρι.

Σ. Θεοδώρου

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Την Κυριακή 30 Ιανουαρίου 2000 και ώρα 11 π.μ. «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ» (Μηνιαία έκδοση της ΙΛΕΖ) θα κόψει τη βασιλόπιτα στο κέντρο «Λιθαρίτσια».

Το Δ.Σ. της ΙΛΕΖ καλεί όλους τους Ζαγορίσιους να τιμήσουν την εκδήλωση.

ΓΝΩΡΙΖΩ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΩ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΓΥΡΩ ΠΕΡΙΟΧΗ

ΜΕΡΟΣ Α'

Σε μένα έλαχε ο κλήρος σ' αυτή την εκδίλωση που έχει έναν ευρύτερο στόχο τη γνωριμία με το χωριό, να κάνω την εισήγηση. Να αναφερθώ στην ιστορία ενός τόπου και να σκιαγραφίσω τη σημερινή πραγματικότητα και μέσα απ' την πραγματικότητα αυτή να δώσω μια προοπτική για το μέλλον ενός βέβαια μικρού οικισμού, αλλά πλούσιου σε ιστορία και προσφορά. Τον οικισμό αυτό πρέπει βέβαια να τον προσεγγίσουμε ενταγμένο στον ευρύτερο Ζαγοριαστικό χώρο γιατί η μοίρα όλων των οικισμών του Ζαγορίου είναι κοινή και κάθε τι που χάνεται μας κάνει φτωχότερους ιστορικά, πολιτιστικά.

Το έργο μου είναι δύσκολο γιατί τόσοι και τόσοι έχουν γράψει για το Ζαγόρι και ειδικότερα για το χωριό μας, άνθρωποι με επιστημονικό κύρος πανελληνίας απήκησης θα προσπαθήσω όμως και εγώ, γιατί ο τόπος αυτός είναι τόσο πλούσιος από κάθε άποψη ώστε κάτι να μείνει για τους τωρινούς αλλά και για τους μελλοντικούς μελετητές, αρκεί να τον σεβαστούν και να τον αγαπήσουν όπως τον αγάπησαν οι προγονοί μας. Θα ήμουν ευτυχής αν με την σύντομη αυτή εισήγηση προσέθετα ένα λιθαράκι.

Είναι γνωστό από έρευνες που έγιναν ότι ο Ηπειρωτικός χώρος κατοικήθηκε από την Παλαιολιθική εποχή συνεχώς μέχρι σήμερα, επομένως και η δική μας περιοχή. Μάρτυρες της ζωής των ανθρώπων αυτών είναι τα ακατέργαστα-κατεργασμένα λίθινα εργαλεία που βρέθηκαν σε διάφορες περιοχές της Ηπείρου. Λείψανα παλαιολιθικής ζωής βρέθηκαν στη θέση κλειδί, κοντά στο Βοιδομάτι.

Πριν έλθουν προς Νότο τα Πρώτα Ελληνικά φύλα, η περιοχή μας κατοικούνταν από τους προέλληνες, τους Πελαγούς (Πελασγικά τοίχα στην περιοχή του Σκαμνελίου). Μετά τους Πελαγούς στην περιοχή μας εγκαταστάθηκαν ελληνικά φύλα. Δωρικά: Τυμφαίοι, Παρωραίοι και Παρανέοι (Ήσιος-Στράβων). Εδώ ελατρεύετο ο Τυμφαίος Δίας-Ζεύς Πατρή-Διπάτωρος. Λείψανα οικισμών της περιόδου αυτής που σώζονται στη Βίτσα, στο Καλπάκι στο Τσερβάρι (Ελαφότοπο), στο Μακρίνο, και σ' άλλες περιοχές είναι αψευδείς μάρτυρες της παρουσίας των Δωρικών αυτών φύλων.

Γενικά όμως η Ήπειρος μέχρι τους Ελληνιστικούς χρόνους που ο Ελληνικός πολιτισμός μεσουρανάει πολύ λίγο συμμετέχει στο ιστορικό γί-

Ομιλία του Φιλολόγου καθηγητή Σπύρου Βακάμη στην εκδήλωση που έγινε στο Κουκούλι από την αδελφότητα «Κουκουλιωτών» στις 24 Αυγ. 1999.

γνεσθαι.

Στο προσκήνιο εμφανίζεται στα χρόνια του Φιλίππου και του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Στην εποχή του Πύρρου φτάνει στο απόγειο της ακμής και με την εισβολή του Αμιλίου Παύλου έρχεται η καταστροφή και η παρακμή (168 π.Χ.). 70 πόλεις καταστρέφονται 150.000 κάτοικοι σύρονται αιχμάλωτοι. Αλήθεια πόσοι από τους αιχμαλώτους ήταν κάτοικοι της περιοχής μας, άγνωστο. Πόσοι απ' αυτούς επέστρεψαν στις εστίες τους, αφού ολοκληρώθηκε η Ρωμαϊκή κατάκτηση; κανείς δεν θα μας το πει. Ορισμένα τοπωνύμια λατινικής προέλευσης ίσως να είναι τοπωνύμια απ' τα μέρη της αιχμαλωσίας τους. Π.χ. Μπάγια-Μπούλτσι Τσερβάρι.

Στη Ρωμαϊκή εποχή η περιοχή μας ακολουθεί τη μοίρα των άλλων κατακτημένων περιοχών.

Στη διάρκεια των μεγάλων μετακινήσεων των βαρβαρικών φύλων κατά τον 4ο και 5ο αιώνα η περιοχή μας γίνεται πέρασμα των ορδών αυτών (Ούννοι-γότθοι, βυζαντινοί και όχι μόνον αυτοί). Όμως δεν μένει τίποτε άλλο εκτός από καταστροφή, καμιά λέξη κανένα τοπωνύμιο δεν μαρτυρεί την παρουσία τους.

Σταθμός στην ιστορία του τόπου είναι η κάθοδος των Σλάβων στις αρχές του 7ου αι. μ.Χ.

Πολλά τοποθετούν την κάθοδό τους στον 6ο αι. μ.Χ. αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

Επί Μαυρικίου και στη συνέχεια επί Φωκά του Μέθυσου 602 μ.Χ. έσπασε το βόρειο σύνορο του Δουναβίου και κατά κύματα οι Αβαροσλάβοι ξεχύθηκαν προς νότο.

Οι Σλάβοι δεν κινήθηκαν ως κατακτητές αλλά ως βοηθοί των Αβάρων, γι' αυτό και οι Βυζαντινοί ιστορικοί τους αποκαλούν Σλάβους η Σκλάβους και της περιοχής που εγκαταστάθηκαν Σλαβινίες ή Σκλαβινίες.

Η εγκατάσταση των σλάβων πρέπει να έγινε ειρηνικά σε αραιοκατοικημένες περιοχές, από το περασμά τους έμειναν μόνο τοπωνύμια καμιά ολαβικά λέξη δεν πέρασε στο τοπικό λεξιλόγιο.

Τι μεσολάβησε, πως κάθηκαν τα ίχνη τους; παραμένει άγνωστο.

Το 1319 που στο Χρυσόβουλο του Ανδρόνικου Παλαιολόγου αναφέρε-

ται το τοπωνύμιο «Ζαγόρια» δεν υπάρχουν ολάβοι στην περιοχή. Σκοτάδι απόλυτο καλύπτει ιστορικά την περιοχή από τον 7ο αι. μ.Χ. μέχρι και τον 13ο αι.

Πότε ονομάστηκε η περιοχή Ζαγόρι, άγνωστο. Όσο για το τοπωνύμιο «Ζαγόρι» οι περισσότεροι μελετητές το θεωρούν σκλαβικής προέλευσης (Ο Αραβαντινός δίνει και μια άλλη διάσταση, διατυπώνει την άποψη ότι το τοπωνύμιο πιθανόν να είναι ελληνικής προέλευσης και να προέρχεται από τη λέξη Ζυγός αρχαία ονομασία διακλάδωσης της Πίνδου Ζυγόρειον-Ζυγόρεια).

Ας εξετάσουμε πρώτα την επικρατούσα άποψη: Το Ζα σημαίνει ολαβικά πίσω και το γορ σημαίνει βουνό άρα η λέξη Ζαγόρι είναι σύνθετη Ζα+γορ>Ζαγόρι>περιοχή πίσω από το βουνό.

Κατά τη γνώμη μου η άποψη αυτή δεν ευσταθεί, πιστεύω ότι το τοπωνύμιο Ζαγόρι, είναι λέξη ελληνικότατη, έρχεται από τα βόρεια αιώνων και βεβαιώνει περίτρανα την αέναη παρουσία του ελληνισμού στην περιοχή αυτή από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Αυτό αποδεικνύεται αν εξετάσουμε ιστορικά, γεωγραφικά και ετυμολογικά την προέλευση του τοπωνυμίου.

Συγκεκριμένα: 1) Δεν έχουμε τοπωνύμια ολαβικά που τα αναφέρονται σε ευρύτερη περιοχή παρά μόνο, οι αποδείξεις που κατοίκισαν ως νομάδες 2) Η περιοχή της πόλεως των Ιωαννίνων ουδέποτε κατοικήθηκε από ολάβους, επομένως θα ήταν τραγελαφικό Έλληνες να δώσουν σε περιοχή πίσω από το βουνό ονομασία ολαβικά 3) Ετυμολογικά: Το πρόθεμα Ζα δεν είναι μόνο ολαβικά λέξη είναι ελληνικότατα αρχαίο επιτατικό πρόθεμα που χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα με την σημασία του «Πολύ» επίρρημα π.χ. Ζάνθεος Πολύ ευσεβής, Ζάπλουτος πολύ πλούσιος, Ζαλέκος πολύ λευκός, Ζαγρεύς Μεγάλος κυνηγός, κατά τους ορφικούς νιές του Δία και της Περσεφόνης και τόσες άλλες λέξεις με πρώτο συνθετικό το επιτακτικό πρόθεμα Ζα. Επομένως και το τοπωνύμιο «Ζαγόρι» σύμφωνα με το παραπάνω είναι σύνθετη λέξη και παράγεται από το επιτακτικό πρόθεμα Ζα πολύ και τη λέξη

όρος και με την προσθήκη ενός λ για χάριν ευφωνίας έγινε Ζαγόριον Ζαγόρι Περιοχή πολύ ορεινή.

Η γνώμη μου είναι ότι δεν πρέπει αβασάνιστα να θεωρούμε τα τοπωνύμια μας συληθδών ξένων προέλευσης όπως έγινε και με τα τοπωνύμια των οικισμών της περιοχής και στο παμείο αυτό θα κλείσω το πρώτο μέρος της εισήγησης με μια επισήμανση.

Όπως αναφέρθηκε αβασάνιστα θεωρήθηκαν πολλά τοπωνύμια ομών ολαβικά και βεβαιωμένα είναι οι μετατροπές.

Πολλές πρώην ονομασίες ομών έχουν κατά τη γνώμη μου ακατάστατη προέλευση και συγκεκριμένα το τοπωνύμιο «Τσερβάρι» είναι Ελαφότοπος. Πως προέκυψε το Ελαφότοπος, ας μας το πουν αυτοί που βαφτίσαν. Το τοπωνύμιο Μπάγια έγινε Κίπιοι. Το τοπωνύμιο «Μπούλτσι» έγινε Ελάτι. Το τοπωνύμιο «Σλατοέλι» έγινε Δίλοφο.

Για το τοπωνύμιο Τσερβάρι να πω τα εξής: Ας σκεφθούμε ότι στη γύρω περιοχή έχουμε μια πλειοψηφία αρχαίων οικισμών —τους ανέγραψαν ο Παναγιώτης και στο Άνατολο οι Μπαλκασίτοι.

Επομένως και το Κουκούλι το 1319 αποτελούσε οργανωμένο οικισμό και λογικά θα πρέπει να αντρείθωποι κατά την εποχή εκείνη να άνοιγμα της καταβόρας είχε από με την είσοδο των ψυχών στον Άρα-όρα Αχέροντα και το τοπωνύμιο Τσερβάρι να έχει σχέση με το όνομα του φύλακα τον Άδη Κέρβερο. Άλλωστε οι πόλεις Τσερβέτερι και Μπαλκασίτοι ήταν πόλεις των Αρχαίων. Επειστικώς και ξέρουμε πόσο φυλετικά και πολιτιστικά είναι συγγενείς οι Έλληνες.

Το τοπωνύμιο Σιοποτάκι διαδομένο ενρύτα-Σιόποτος σιοποτάκι (βρύση στο χωριό μας), τι το παρήγαγε αν το τοπωνύμιο σημαίνει ποταμός, ο Μπαγιώτικος ποταμός, ο Μικρός Βίκος και το ξηροπόταμο που σχηματίζεται από τους μικροχειμάρους των γύρω Κλιτύων-πλαγιών.

Πιστεύω ότι το όνομα Κουκούλι το πήρε ο οικισμός γιατί είναι περίκλειτος και ορίζεται έχει μόνο Νότια-Νοτιοανατολικά και Νότιο δυτικά. Άρα χωριό περικλειστο-Κοκκουλωμένο-Κουκούλι.

Ο οικισμός είναι τοποθετημένος σε θέση όπως ανέφερα υπήνημη και προσολιστική σε εδαφος με πετρώματα φιλόνες η «μυλόσκονες» τοπικά. Έτσι όλο το υπέδαφος διαρρέεται από ύδατα μικρής ποσότητας αρκετά όμως για να αναπτυχθεί μια σπάνια κληρίδα και κατ' επέκταση πλούσια Πανίδα.

Αυτό μπορείτε να το διαπιστώσε-

(Η συνέχεια στο επόμενο)

Από τα χωριά μας

Αληθινές ιστορίες (Τα ψάρια που πήραμε και δεν τα φάγαμε)

Καλοκαιριάτικο απόγευμα. Ο ήλιος κρυβόταν πίσω απ' τη Γκραμπάλα και στέλνοντας τις ακτίνες του στα Παπυγκιώτικα παραθύρια τ' άκανε να λαμποκοπούν. Κατηφόρισα απ' τον Πάνω-Μαχαλά για το Μεσοχώρι.

Ο Παπα-Μπέλλος, που με είχε δει, με περίμενε στον πλάτανο της Μπόμπολης και μαζί φτάνοντας στο Μεσοχώρι, καθήσαμε στο τραπέζι, δίπλα στην πανύψηλη και λυγερόκορμη λεύκα. Παραγγείλαμε καφέδες και ανάψαμε τσιγάρο. Ο μπάρμπα Γιώργος, φέρνοντας τους καφέδες, φταρνίστηκε και σιγοψιθύρισε: «Ποιον θάβετε πάλι;»

Ο Παύλος, ο δάσκαλος του χωριού, έπρεπε να είχε έρθει κι αυτός στην παρέα.

Ήταν η ώρα, που συναντιόμαστε. Δεν φάνηκε όμως και μεις πονηρευτήκαμε και ρωτώντας μάθαμε, ότι πήγε στο ποτάμι για ψάρεμα με άλλη παρέα.

— Α! ρε γκαβία, θα μου το πληρώσεις αυτό! είπε ο παπάς.

— Δεν πειράζει, του απάντησα. Αυτός θα πιάσει ψάρια και μεις θα τα φάμε.

— Τι λες βρε χάχα; Θα μας δώσει εμάς ψάρια;

— Δεν θα μας δώσει, θα του τα πάρουμε, και ακουσέμε:

Ο Παύλος με την παρέα του, θα γύριζαν νύχτα απ' το ποτάμι και θα μπαίνουν πολύ προσεχτικά στο χωριό, γιατί το ψάρεμα απαγορεύονταν και ο Παύλος είχε μεγαλύτερο πρόβλημα, επειδή το σπίτι του ήταν δίπλα απ' το Σταθμό. Το μονοπάτι που θα γύριζαν, γνωστό σε μας, γιατί το ακολουθούσαμε και μεις. Στη μέση του μεγάλου χωραφιού. Κάτω απ' τη βρύση του Γκαέτσου, ήταν πυκνές και χαμηλές κουτσουπιές. Υποχρεωτικά θα περνούσαν από εκεί. Ο Ζώης (χωροφύλακας) θα σταματήσει στην άκρη του χωραφιού, στο πάνω μέρος του μονοπατιού. Όταν οι φίλοι μας θα φθάσουν στις κουτσουπιές, θα τους φωνάξει «Αλτ! ψηλά τα χέρια και προχωρείτε». Εσύ θα είσαι χωμένος στις κουτσουπιές. Τα πουλάκια μας, ασφαλώς τρομοκρατημένα, θα πετάξουν τα ψάρια και τα σύνεργα στις κουτσουπιές, θα τα πάρεις και θα φύγεις.

Την ώρα εκείνη κατέβαινε ο Ζώης από το Σταθμό. Τον κέρασαμε καφέ και του είπαμε το σχέδιό μας:

— Όχι, βρε παιδιά. Δεν μπορώ εγώ να κάνω τέτοιο πράγμα στον κ. Παύλο.

Τον σεβόταν και τον εκτιμούσε. Το σπίτι του Παύλου, ήταν ανοιχτό, όχι μόνον για το προσωπικό του Σταθμού, αλλά για κάθε περαστικό. Τελικά τον πείσαμε και μόλις σουφρώπαμε όλοι είμαστε στα πόστα μας.

Η παρέα δεν άργησε να φανεί. Τα κλαδιά στο μονοπάτι άρχισαν να σιουμαλίζουν και όταν έφτασε στο ύψος των κουτσουπιών, ακούστηκε η φωνή του Ζώη.

— Αλτ! ψηλά τα χέρια και προχωρείτε!

— Ζώη εγώ είμαι, αποκρίθηκε ο Παύλος, που τον γνώρισε απ' την φωνή του.

— Κύριε Παύλο, δεν φταίω εγώ, οι χωριανοί σου φταίνε.

Σύνεργα και ψάρια, πετάχτηκαν αστραπιαία στις κουτσουπιές, στα χέρια σχεδόν του παπά.

Στο δρόμο προς το χωριό, ο Παύλος, κατάφερε το Ζώη, να μην τους πάει στο Σταθμό. Αυτό, ασφαλώς ούτε να το διανοηθεί ήθελε και ο Ζώης. Μπαίνοντας στο χωριό τράβηξαν για τα σπίτια τους κι ο Ζώης για το Σταθμό. Ο Παύλος, που να πάει στο σπίτι! Αφίριζε και εφίριζε για το παθημά του και μονολογούσε. «Ποιος κερατάς μου το έκανε αυτό». Πού να πλησιάσει σε καφενείο!

Ο παπάς, με δυο αρμάδες ψάρια, περασμένα στις βέργινες ιτιές, έφτασε στα πόστα το δικό μου και τα άφησε μπροστά μου. Γελούσαν και τα γάγια του. Από το μέγεθος του καθενός, υπολογίσαμε ότι ήταν περίπου τρεις οκάδες και όπως αργότερα διαπιστώσαμε δεν είχαμε πείσει έξω.

Το σχέδιο έλεγε, ότι, αν τα καταφέρουμε, θα τα πάμε στο καφενείο, θα τα τηγανίσουμε και θα φωνάξουμε τον Παύλο και την παρέα του, αλλά και τον πρόεδρο, για τα φάμε όλοι μαζί!

Εγώ, πήγα με τα ψάρια στο καφενείο και ο παπα-Μπέλλος πήγε να φωνάξει τον πρόεδρο για το τραπέζι.

Περνώντας κάτω απ' τον περιβολό της εκκλησίας, ο παπάς έλεγε στον πρόεδρο το κατόρθωμά μας.

Ο Παύλος, που ήταν πάνω απ' τον περιβολό, τα άκουσε όλα.

— Άστραψε και βρόντηξε.

— Αχ, τραγόπαπα! Θα μου το πληρώσεις ακριβά και συ και ο άλλος!

Είδαμε και πάθαμε να τον φέρουμε στο καφενείο, αλλά δεν τα κατάφεραμε. Αφήστε τα για αύριο το βράδυ, θα του περάσει και θα ρθει, είπε ο πρόεδρος και μεις συμφωνήσαμε.

Την άλλη μέρα καταφτάνει ο Νομάρχης. Ο πρόεδρος με τη συγκάθεση όλων μας τραπέζωνει το Νομάρχη και την παρέα του και μεις, ούτε που ξεφειγκάσαμε (δοκιμάσαμε).

Γιώργος Ζαχάρης

«Διηγήσεις πραγματικών και μη φαινομένων»

«Η μοναξιά της ιστορίας ή η ιστορία μιας μοναξιάς»

Δεν ξέρω αν τα αισθήματα που τρέφω για όλους αυτούς τους δυστυχισμένους που τα τελευταία χρόνια κατακλύζουν τον τόπο μας είναι αισθήματα αγάπης και συμπάθειας.

Δεν ξέρω αν είμαι ρατσίστρια γιατί ξεχωρίζω τη φάρα μου απ' αυτή των Αλβανών, των Πολωνών, των Πακιστινών, των Ρουμάνων ακόμα και των Αφρικανών.

Μπερδεμένα πράγματα. Άλλες φορές λύπηση, άλλες ανανάκτηση.

Για τους γειτόνους μας όμως, τους αιώνιους «εχθρούς» τους Τούρκους τα πράγματα είναι διαφορετικά.

Πιο ξεκάθαρα τα αισθήματά μου, προς το αρνητικό βέβαια. Κι επειδή είμαι ταμένη, κοντά 25 χρόνια τώρα να λέω την ιστορία μας σε εφηβούς, εκεί λειτουργώ πιο ανοιχτά.

Πώς μπορείς εξάλλου να κρύψεις τον πόνο σου όταν μιλάς για την Άλωση της Βασιλεύουσας, για το παιδομάζωμα, για τις εκκλησιές που χαλάστηκαν, για τα 400 χρόνια μαύρης σκλαβιάς, για τις σφαγές στη Χίο και στα Ψαρά, για το έρμιο το Μεσολόγγι, για τη Σμύρνη και την Ιωνία, για την Κύπρο;

Πιστεύω πραγματικά, ότι το πιο δύσκολο μάθημα που έχει να διδάξει ο οποιοσδήποτε δάσκαλος στους οποιουσδήποτε μαθητές είναι η ιστορία. Για πολλούς και διάφορους λόγους. Είναι που πρέπει να «αναπαραστήσει» στο μυαλό των νέων ανθρώπων πράγματα παλιά, πολύ παλιά και να τους κάνει να ενδιέφερον γι' αυτά. Είναι που πρέπει να βγάλει διδάγματα καθώς λέμε απ' την ιστορία.

Είναι που πρέπει να είναι αντικειμενικός και να λέει την αλήθεια για τα πρόσωπα και τα πράγματα, όποια και να είναι ό,τι και να έκαναν. Είναι τέλος που πρέπει να πνίξεις τα συναισθήματά σου και να μην τ' αφήσεις να βγουν στην επιφάνεια γιατί η ιστορία - δυστυχώς δε χωράει συναισθηματισμούς.

Όπως και νά'χει το πράγμα εγώ δεν μπορούσα να κρύψω τα συναισθήματά μου για τους γειτόνους μας και πάντα τελείωνο το μάθημα έχοντας μέσα μου και ένα μεγάλο αίσθημα δυσπιστίας απέναντί τους γιατί πάντα

τους θεωρούσα και τους θεωρώ πονηρούς και διπλωμάτες και ότι μπορούν ανά πάσα στιγμή να «μας τη φέρουν».

Αυτά πριν κάνα-δύο χρόνια.

Γιατί μια μέρα Αύγουστος ήταν σ' ένα ντουλάπι σα μπουλί-τσα κάπως, στο σπίτι στο χωριό βρήκα μια κασέττα μαγνητοφώνου. Γνώριζα βέβαια το περιεχόμενο της αλλά είχα χρόνια να την ακούσω. Το απέφυγα σκόπιμα γιατί εκεί μέσα ήταν και είναι βέβαια η φωνή της γιαγιάς μου γραμμένη. Να μου λέει ιστορίες παλιές του χωριού και της ζωής της, του παππού μου, να γελάει, να τραγουδάει την ξενιτιά και τον καυμό της, «τι να σου στείλω ξένη μου αυτού στα ξένα πού 'σαι...» κι ένα τραγουδί παληό, ωραίο «απόψε η πούλια μάλωνε, μάλωνε με τ' αστέρια...».

Κι όταν τ' άκουγα, πονούσα, πολύ πονούσα.

Έβαλα λοιπόν στο μαγνητόφωνο την κασέττα κι αφού πέρασα και προσπέρασα όλη την ξενιτιά άκουσα μια ιστορία που —είναι αλήθεια— δεν τη θυμόμουν και καλά.

Ή δεν της έδινα την δέουσα σημασία.

Λέει η γιαγιά μου: «Ήταν τότε που έπεσαν τα Γιάννενα.

Το '13. Φλεβάρ'ς μήνας. Έπεσαν τα Γιάννενα, έπεσαν τα Γιάννενα. Έφτακι τον μαντάτο στο χωριό. Βήκι ο κόσμος στου δρόμου, στ'ν πλατεία στα Γιάννενα. Ερ'ξαν τα φέσια καταγής, έτο' από χαρά. Κοκκίν'σι ο τόπος.

Ημείς εδω δεν είχαμν Τουρκαλάδες. Ερχονταν μια φουρά τον μήνα, καβάλλα στ' άλογα κι έπηρναν το φόρο.

Κι έδιναν κι αποδείξεις. Με τη βούλα. Εκείνα τα χαρτιά που ήταν στουν τινικέ στ' μπίμτσα τούρκικα ήταν, όλου αποδείξεις.

Μοναχά ένας ήταν. Πώς βρέθ'κη ο Τούρκος ιδω δεν ξέρω. Μοναχός. Ούτε και μεγάλος. Σαν όνειρο τουν θ'μάμι. Όταν έρθει το μαντάτο ότι έπεσαν τα Γιάννενα έφ'κι απ' το χωριό. Μπορεί να σκιάχι, δεν ξέρω.

Πήγε πέρα στ' αμπέλια. Στον κάτω λάκκο, πέρα κατά το Ρογκοβό. Ήταν γιομάτος ο τόπος αμπέλια τότε. Ήταν προσήλιο, έκαναν καλά σταφύλια και καλό κρασί. Πήγε ο Τούρκος στ' αμπέλια κι έκατσε στον ήλιο. Έκλαιγε. Να σε παίρ' η νίλα ήταν. Είχε

κάτι ρούχα ξεσκισμένα. Κι ένα φέσ' τρύπιο. Πήγαμν ημείς, γιατί είχαμν τα κατσίκια και τον είδαμν. Τ' δώκαμν ψωμί αλλά δεν ήθελε. Έφυγε. Χάθ'κε. Κα-νένας δεν τον είδε. Ποτέ. Θα πέ-θανε εκεί παραπάνω. Πάντως δεν πήραν τίποτε, ούτε τσαρού-χια, ούτε ρούχα ούτε το φέσ'!

Έτο' πήγε, μοναχός!

Αυτά λέει η γιαγιά μου για τον άγνωστο αυτό Τούρκο που

Της ΕΛΕΝΗΣ ΣΚΟΥΡΤΗ

απόμεινε μοναχός και χάθηκε τότε που έπεσαν τα Γιάννενα.

Δεν ησύχασα. Μια ιδέα, εντε-λώς τρελλή καρφώθηκε στο μυαλό μου και μέσα στη ζέστη του μεσημεριού πήρα το δρόμο. Πέρασα τον «κάτω λάκκο» ανέ-βηκα στο Ρογκοβό, προσπέρασα τους τουρίστες που κολυμπού-σαν στις οβίρες —τώρα τις λένε πισίνες— κι εύκολα δρόμο για τ' αμπέλια. Ποια αμπέλια δηλαδή; Ούτε ένα κλήμα δεν απόμεινε, έτοι για δείγμα. Άρχιζα ν' ανεβο-κατεβαίνω τα «δέματα». Έψα-χνα, έψαχνα όλο τον τόπο τον γύρισα. Τρύπαινα κάτω απ' τα γραβέλια, έμπαινα κάτω απ' τις λεφτοκαριές, μ' ένα ξύλο σκάλι-ζα κάτω απ' τα μεγάλα σουμιά.

Αναποδογύριζα πέτρες που κά-ποτε ήταν τοίχοι και χωρίζαν τ' αμπέλια και κάποια στιγμή στα-μάτησα.

— Είναι τρέλλα, σκέφτηκα. Είναι δυνατόν να ψάχνω τον Τούρκο; Όχι βέβαια ότι θα τον εύρισα ζωντανό αλλά έψαχνα απ' τα ρούχα του, το φέσι του ή ακόμα και κόκκαλα, τα κόκκαλά του.

— Πρέπει να γυρίσω, σκέ-φτηκα πάλι. Αυτά είναι ανοη-σίες. Είχε και ζέστη, αφόρητη σχεδόν.

Καθώς λοιπόν γύρισα για να φύγω ήταν σαν κάτι να είδα σε κάτι φυλλάμματα. Σαν έναν ίοιο να φεύγει και να χάνεται τον ανήφορο πέρα προς την Αη Κυ-ριακή. Κι άκουσα ένα κλάμα ήσυ-χο και βουβό.

Δεν έκανα καμμία κίνηση, αλλά κατάλαβα.

Γύρισα πίσω στο χωριό και δεν ξαναπήγα ποτέ στ' αμπέλια.

Από τότε αρκετές από τις θέ-σεις και απόψεις μου αναθεώρη-σα και την ιστορία με διαφορετι-κό τρόπο την αντιμετωπίζω μέ-

σα στην τάξη.

Όταν είναι δηλαδή η ώρα να πω για τα παλιά είμαι πολύ προ-σεκτική. Όχι ότι κρύβω την αλή-θεια, κάθε άλλο μάλλον. Και αντικειμενικούς προσπαθώ να εί-μαι με πράγματα και καταστά-σεις που έτοι κι αλλιώς έγιναν και κανένας δε μπορεί να τα αλ-λάξει αλλά και με τους γεγο-νισμούς και κάποτε κατακτητές είμαι πιο ανεκτική.

Κι όταν ο διευθυντής του σχολείου μου αναθέτει να εκ-φωνήσω λόγο «πανηγυρικό» κα-θώς λέγεται στη γιορτή για την επέτειο του '21, στις 25 Μαρτίου, δηλαδή εκεί πάλι προσέχω πο-λύ.

Και δεν μιλάω για τα γεγο-νισμένα εκείνα με το γνωστό στόμα-στη φωνή που κρύβει έπαρση εθνική και περηφάνεια. Όχι πως δεν πρέπει να είμαστε υπερή-νοιοι για τους προγόνους μας, δι-πως δεν ήταν ήρωες, κάθε άλλο μάλλον.

Για τους ήρωες, ακριβώς γι' αυτούς μιλάω.

Και λέω «πως περπατούν τ' σκοτεινά» και πως τη μονα-ξιά τους μάχονται. Για την υπέρ-ση του εγώ τους μάχονταν οι με-γάλη πάλι με τον εαυτό τους, έκαναν για να πετύχουν ό,τι πε-πυν το χωριό, της «Μποδουγιούσα», και μάλιστα για κατοικόδρους την εποχή εκείνη.

Τι αναθυμιάμαι από το τότε Πά-πινο; Όχι πολλά πράγματα. Κυρίως, το σχήμα του Σχοδείου από τον κήπο του, όπου υπηρέτουσε ο χωριανός της Δημοσθένης Παγούνης, τη διπλά-τη εκκλησία του Αϊ-Βάση και τους πύργους του Παπικινού, που τους αντικρίζαμε από τόσο κοντά κι όχι από το μέρος της τότε Αρτσίστας. Ακόμα και το σπουδαιότερο, τη γνωριμία και το θάνατο στα παιδιά μας.

Κι όταν τα λέω αυτά στις γιορτές τις εθνικές όλο εκείνον τον Τούρκο σκέφτομαι που από-μεινε μοναχός του στ' αμπέλια, όταν έπαψε να'ναι κυρίαρχος της μικρής μου πατρίδας.

Εκείνον τον Τούρκο που τον «είδα» να διαβίνει σαν αεράκι τα χαμόκλαδα ένα μεσημέρι να-γούστου και τον «άκουσα» να κλαίει τη μοναξιά της ψυχής του εκεί, στ' αμπέλια, πέρα απ' το Ρογκοβό.

Αν σας άρεσε η ιστορία αυτή την πιστεύετε.

Αν, όχι, δεν περάζει.
Ελένη Σκουρτή
Αθήνα, Δεκέμβριος 1999

ΟΔΟΠΟΡΙΚΟ

ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΥΚΙΩΤΗ

Αρκά, θα πρέπει να διευκρινίσω τη σημασία του υπέρτιτλου. Δεν προ-σπαθεί «οδοπορία». Απλά, εκφράζει μια σφετερία που, μετά τον «πυροβο-λισμό» του αφέντη, θα ξετυλίξει και θα καταγράψει μια «οδο-πορεία» στο χώρο του Ζαγοριού. Πάντα είχα την επιθυμία να επισκεφτώ και να γνωρί-σω αυτόν τον χώρο. Δεν είχα όμως τις ευκαιρίες. Πλήντας επαγγελματικά-και κανένας δε μπορεί να τα αλ-λάξει αλλά και με τους γεγο-νισμούς και κάποτε κατακτητές είμαι πιο ανεκτική.

Κι όταν ο διευθυντής του σχολείου μου αναθέτει να εκ-φωνήσω λόγο «πανηγυρικό» κα-θώς λέγεται στη γιορτή για την επέτειο του '21, στις 25 Μαρτίου, δηλαδή εκεί πάλι προσέχω πο-λύ.

Και δεν μιλάω για τα γεγο-νισμένα εκείνα με το γνωστό στόμα-στη φωνή που κρύβει έπαρση εθνική και περηφάνεια. Όχι πως δεν πρέπει να είμαστε υπερή-νοιοι για τους προγόνους μας, δι-πως δεν ήταν ήρωες, κάθε άλλο μάλλον.

Για τους ήρωες, ακριβώς γι' αυτούς μιλάω.

Και λέω «πως περπατούν τ' σκοτεινά» και πως τη μονα-ξιά τους μάχονται. Για την υπέρ-ση του εγώ τους μάχονταν οι με-γάλη πάλι με τον εαυτό τους, έκαναν για να πετύχουν ό,τι πε-πυν το χωριό, της «Μποδουγιούσα», και μάλιστα για κατοικόδρους την εποχή εκείνη.

Τι αναθυμιάμαι από το τότε Πά-πινο; Όχι πολλά πράγματα. Κυρίως, το σχήμα του Σχοδείου από τον κήπο του, όπου υπηρέτουσε ο χωριανός της Δημοσθένης Παγούνης, τη διπλά-τη εκκλησία του Αϊ-Βάση και τους πύργους του Παπικινού, που τους αντικρίζαμε από τόσο κοντά κι όχι από το μέρος της τότε Αρτσίστας. Ακόμα και το σπουδαιότερο, τη γνωριμία και το θάνατο στα παιδιά μας.

Κι όταν τα λέω αυτά στις γιορτές τις εθνικές όλο εκείνον τον Τούρκο σκέφτομαι που από-μεινε μοναχός του στ' αμπέλια, όταν έπαψε να'ναι κυρίαρχος της μικρής μου πατρίδας.

Εκείνον τον Τούρκο που τον «είδα» να διαβίνει σαν αεράκι τα χαμόκλαδα ένα μεσημέρι να-γούστου και τον «άκουσα» να κλαίει τη μοναξιά της ψυχής του εκεί, στ' αμπέλια, πέρα απ' το Ρογκοβό.

Αν σας άρεσε η ιστορία αυτή την πιστεύετε.
Αν, όχι, δεν περάζει.
Ελένη Σκουρτή
Αθήνα, Δεκέμβριος 1999

ΤΑ ΠΑΝΩΣΠΙΤΑ (ΑΡΙΣΤΗΣ)

παν όδον τον κόσμο, όλη την υδρό-γειο σφαίρα, που την είχαμε στο οχο-λείο και πολλές φορές τη στριφογυρί-ζαμε, έτσι, «κάρνι παιδιά».

Κάπως έτσι θέλησα να ξεκινήσω το οδοιπορικό του Ζαγοριού. Βήμα-βήμα, γνωρίζοντας, μαθαίνοντας και γράφοντας. Όσο πάει, όσο ο χρόνος ζωής το επιτρέπει...

Ο τίτλος του κειμένου προσδιορί-ζει το... ξεκίνημα. Τα Πανώσπιτα της Αρίστης (ο πάνω-Μαχαλάς στην καθο-μιλούμενη). Οι λέξεις έχουν κι αυτές την «οδοπορία» τους. Έτσι και μπουν στα χωράφια μιας άλλης γλώσσας, δε λένε να ξεκολλήσουν. Η συνήθεια,

Πανώσπιτα (στο βάθος). Η «περισπωμένη» της Αρίστης.

βλέπει. Τετρακόσια χρόνια τούρκικης κατοχής ήταν αυτή. Πάλι καλά που μας έμειναν σκόριπες λέξεις, έτσι για ιστορική ανάμνηση...

Το «κονάκι» μας, λοιπόν, ο πάνω Μαχαλάς. Ο πρώτος κόσμος μας, η πα-τρογονική μας ρίζα και σκεπή. Πώς να μην την παϊνέσουμε; (Αν δεν παϊνέσει ο γύφτος το καλύβι του — ήξει μια πα-ροιμία — πέφτει και τον πηλακώνει).

Έτσι και ό,τι είναι δικό μας, ό,τι εί-ναι δημιουργήμα μας, φαντάζει σαν παλάτι. Παράλληλη η αξία τους.

Ο Γκαίτε έλεγε: «Η ατμόσφαιρα της Γενέθλιας Γης μοιάζει σαν να έχει εμ-φυσησει μέσα μας το πνεύμα του θε-ού και σαν να σκεί την επίδρασή της με μία δύναμη θεϊκή».

Τα Πανώσπιτα, λοιπόν, καμιά δε-καριά σπιτία, σήμερα, είναι τμήμα (συ-νοικισμός) της Αρίστης. Οριοθετείται από το υπόλοιπο χωριό από τον «Τουρκόδικο» και καταλαμβάνει το δυτικό τμήμα της. Μετά τα σπιτία τους αρχίζει η δασοφύτη περιοχή του (ου) Ροϊνίκου (η νοτιο-δυτική πλευρά του οποίου έγινε γνωστή, ανά το Πανε-ή-ληνο, στον πόλεμο του 1940, με τη στρατιωτική προωθησία «Γκραμπα-λά»). Τα Πανώσπιτα είναι η περισπώ-μένη της Αρίστης. Όταν δηλ. αντικρί-σεις την Αρίστη από τον Αϊ-Σωτήρα — στο δρόμο που πάει προς το Βίκο — διακρίνεις να έχει σχήμα μικρού ωμέ-γα με περισπωμένη.

Ε, λοιπόν, η περισπωμένη είναι τα Πανώσπιτα. (Σήμερα, υπάρχει παρα-ποιημένο αυτό το σχήμα του μικρού

ωμέγα, από παρεμβάσεις τόσο στον οικισμό όσο και στο φυσικό του περι-βάλλον).

Τα Πανώσπιτα σα συνοικισμός της Αρίστης είναι πολύ μεταγενέστερος άλλων συνοικισμών της. Αν λάβει κα-νείς υπόψη του πως ο πυρήνας της παλιάς Αρτσίστας ξεκίνησε από τον απόκρυφο χώρο του Αϊ-Θανάση, πιθα-νότατα τον 18ο αιώνα και αναπτύχθη-κε, κύρια, κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα, τα πανώσπιτα σχηματισοί-νται από τα μέσα 19ου αιώνα. και εντεύθεν.

Οι πρώτοι οικιστές, Ξενοφέρτοι όπως ήταν, κατέλαβαν ακραία περι-ο-

της Πέτσας στο σύγγραμμα «Αρίστη και Δυτ. Ζαγόρι» σελ. 157: — «Από τους πέντε μαχαλάδες του χωριού μας, τα Πανώσπιτα είναι ο νεότερος συνοικισμός και είναι κι αυτός αρκετά τραβηγμένος μακριά από τον Τουρκό-δικο, προς την άλλη κατεύθυνση, με καταφύγιο σε ώρα κινδύνου τον δα-σώμενο Ροϊνικό» και Αλθαχού, σελ. 158: — «Από μια άποψη, η πιο ζήλευτή συνοικία τώρα, είναι τα Πανώσπιτα, με τη λαμπρή θέα, η θέα όμως ήταν επι-θυμητή πολύ λιγότερο από την ασφά-λεια, πρώτη ανάγκη στα χρόνια της Τουρκοκρατίας».

Οι βασικές οικογένειες που ήρθαν στα Πανώσπιτα ήταν κτηνοτροφικά. Με την πολυτεχνία, που τους χαρα-κτήριζε, γέμισαν τον οικισμό παιδιά (υπεροχή σε αναλογική σύγκριση με τους άλλους συνοικισμούς) και με τους «εσώγαμπρους» που προσείλκυ-σαν ανέπτυξαν το Μαχαλάς σε οικογέ-νιες και κατασκευές. Σήμερα, θα έλε-γα, τον βασικό ιστό της Αρίστης τον αποτελούν παρακλήδια των οικισμών του πάνω-μαχαλά.

Η πλήρης ανάπτυξη του οικισμού έφτασε τα 15 σπιτία-οικογένειες. Η σημερινή όμως κατάσταση, για όλους τους λόγους που διαμορφώθηκαν, ιδι-αίτερα από το 1940 και μετά, είναι απογοητευτική. Στέκουν όρθια μόνο οκτώ σπιτία, κατοικούνται μόνιμα μό-νο τρία, με σύνολο ατόμων έξι και πε-ριοδικά, για λίγο, τα υπόλοιπα.

Ο νέος αυτός «κόσμος» που προ-σκοληθήκε στην περιοχή παλιάς Αρτσίστας και επεξέτεινε τον οικισμό της, συγκριτίστηκε άμεσα με τους «τόπιους» (Ήθραν, άλλωστε, από κο-ντινές περιοχές και συνεπώς με κοινά γνωρίσματα) και χωρίς διακρίσεις συμ-μετείχαν στην οικονομική και πολιτι-στική ζωή του χωριού. Έτσι, τα Πανώ-σπιτα έγιναν αναπόσπαστο κομμάτι της σημερινής Αρίστης και μόνο η «ιστορική μνήμη» για την αρχική τους παρουσία και προσέλευση έμεινε.

Υπήρχε, ωστόσο, ένα πλεονέκτη-μα για τα Πανώσπιτα. Εκτός από την πανοραμική του θέα, ο Αποκριτικός Οφάνος. Όντας, σχεδόν, μέσα στη δα-σώμενη περιοχή του Ροϊνίκου και με το πολυπληθές παιδομάτι που διέθε-τε (περίπου 50 άτομα τη δεκαετία του 1930) είχε τη δυνατότητα να «κλέβει» πολλά δέντρα, ιδιαίτερα κέδρα, που συντελούσαν στον πιο μεγάλο, μέχρι τα ουράνια, αποκριτικό οφάνο (τζα-μάλα). Όλη η ατμόσφαιρα στραβάλλι-ζε από τους αμέτρητους σπινθήρες που σκορπίζονταν από τα «τρομοκρα-τικά» (κάναν θόρυβο όταν καίγονταν) κέδρα. Παιδί, ακόμα, δεν ξενώ ένας τέτοιο οφάνος της τελευταίας Κυρια-κής της Αποκριάς (δε θυμάμαι τη χρο-νιά — προς τα τέλη της δεκαετίας του 1920. Ήταν τόσο εντυπωσιακός, που όλο το χωριό βρέθηκε στη μικρή πλα-τεία του μαχαλά, τη «Σκαμνιά», να χο-ρεύει ξεφρενο και ο μπαρμπα Νούσιος ο Γκαγκας να μη προφταίνει να κερ-νέει τοίσιμπου τους μερακλήδες.

Χρόνια αθηνοτικά...
Στ. Συκιώτης

ΜΝΗΜΗ ΛΟΓΙΩΝ ΤΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙΩΝΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ

Με τη λήξη του 20ου αιώνα και την είσοδό μας στη νέα χιλιετία του 2000, θεωρήσαμε σκόπιμο, ευγνώμονες στη μνήμη των μεγάλων τέκνων του Ζαγορίου, που με την παρουσία τους στα Γράμματα και τις τέχνες σημάδεψαν καθοριστικά την εποχή του περασμένου αιώνα και λάμπρυναν με το έργο του όχι μόνο το Ζαγόρι αλλά το Πανελλήνιο, να κάνουμε μια σύντομη αναφορά στη ζωή και το έργο τους πιστεύοντας, πως έτσι προσφέρουμε ελάχιστο φόρο τιμής στη μνήμη τους. Το Ζαγόρι ανέκαθεν από τα μέσα του 17ου αιώνα και παλαιότερα με τους Μεθόδιο Ανδρακίτη, Νεόφυτο Δούκα, Διονύσιο Ιερομόναχο, Γεώργιο Γεννάδιο τους Μεγάλους του Γένους Διδασκάλους, τους αιμνηστούς Εθνικούς Ευεργέτες και φιλικούς κατέχει την πρώτη θέση στη χώρα μας σε προσφορά τους τομείς της πνευματικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ζωής. Οι Ζαγορίσιοι δεν έπαψαν ποτέ να προσφέρουν στην Πατρίδα και κυρίως διακρίθηκαν για τη μεγάλη τους πνευματική προσφορά. Έτσι και στον αιώνα που πέρασε, έχουμε μια λαμπρή παρουσία Ζαγορίσιων στην πνευματική ζωή της χώρας μας.

Αυτήν ακριβώς την προσφορά τους θελήσαμε να παρουσιάσουμε σήμερα με την παρούσα ερευνά μας, μ' ένα τρόπο, που να δίνει το πορτρέτο σε γενικές γραμμές της κάθε μιας προσωπικότητας χωριστά —δικήν βιογραφικού λεξικού— των λογίων του Ζαγορίου κατά τον περασμένο αιώνα.

Τα στοιχεία προέρχονταν κυρίως μέσα από τις σελίδες του περιοδικού «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ μας» και των παλιών «ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΩΝ ΝΕΩΝ», που πραγματικά αποτελούν την κιβωτό για την ιστορία του τόπου μας και το πάνθεο για τις ζαγορίσιες προσωπικότητες.

Στα γραφεία εξάλλου του περιοδικού «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ μας» τους τοίχους του πλαισιώνουν δώδεκα κάδρα με τις φωτογραφίες μεγάλων πνευματικών προσωπικότητων του Ζαγορίου, σύμβολα αιώνων της πολιτιστικής παράδοσης του τόπου μας στη διαδρομή της ιστορίας του.

Επίσης ο αιμνηστος Αχιλλέας Βάντζιος, σε δημοσιευμένη εργασία του στα «ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΑ ΝΕΑ» αναφέρει ενδεικτικά τους λογίους του Ζαγορίου όπως: «Νεόφυτος Δούκας, μέγας δ/λος του Γένους, Ιωάννης Λαμπριδής ιατρός συγγραφέας εξ Άνω Πεδινών, Αναστ. Σακελλάριος, Ν. Τσιγαράς εκ Βραδέτου, Χρ. Κλωνάρης νομομαθής εκ Λιασκοβετίου, Παρανίκας, Σάρος εκ Βίτσης, Παπατζήδες, Σεμιτέλος, Χασιώτης καθηγητής Παν/μίου,

ου, Κόνιαρης ο πρώτος δήμαρχος Αθηνών εκ Μονοδενδρίου, Αρ. Κουσιδής καθηγητής Παν/μίου εκ Τσεπελόβου, Στάηδες κ. άλλοι».

Η παρούσα ερευνά μας εντοπίζεται στην παρουσίαση των λογίων εκείνων από το Ζαγόρι, που αν και γεννήθηκαν πριν από το 1900 η

του ΣΑΒΒΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

δραστηριότητά τους όμως καταγράφηκε στη διάρκεια του 20ου αιώνα. Και είναι λογικό αυτό, γιατί η παραγωγικότητα του κάθε πνευματικού ανθρώπου αρχίζει μετά την ολοκλήρωση ενός μεγάλου κύκλου σπουδών, που συνήθως διαρκούν πολλά χρόνια ενίοτε και ως το 30 έτος της ηλικίας τους. Αυτό εξ άλλου αποδεικνύεται και από το γεγονός, πως ο μεγαλύτερος όγκος του συγγραφικού έργου ενός εκάστου από τους λογίους του Ζαγορίου αναφέρεται στη χρονική περίοδο μετά το έτος 1901. Για το λόγο αυτό και η έρευνά μας χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος αναφέρονται όσοι γεννήθηκαν προς τον 1900 και στο δεύτερο μέρος οι γεννηθέντες μετά το 1901. Βεβαίως δεν ήταν δυνατόν να γίνει πλήρης η καταγραφή όλων των λογίων του Ζαγορίου για μια τόσο μεγάλη χρονική περίοδο, ενός αιώνα, γι' αυτό θα δεχτούμε καλόπιστα από τους αναγνώστες μας αλλά και από κάθε συμπατριώτη μας, τις όποιες παρατηρήσεις τους για παραλείψεις και εναποκείμενα, σε όσους θελήσουν ν' ασχοληθούν με το αντικείμενο αυτό ως συμπληρώσουν τα κενά της παρούσης έρευνας.

Ιδιαίτερα οι νέοι μας πρέπει να στρέψουν το ενδιαφέρον τους στην ιστορία και την πολιτιστική παράδοση του τόπου μας για ν' αντλήσουν χρήσιμα συμπεράσματα για τη ζωή τους και την καθόλου πνευματική τους ανέλιξη ακολουθώντας πιστά το λαμπρό παράδειγμα των αξίων προγόνων τους.

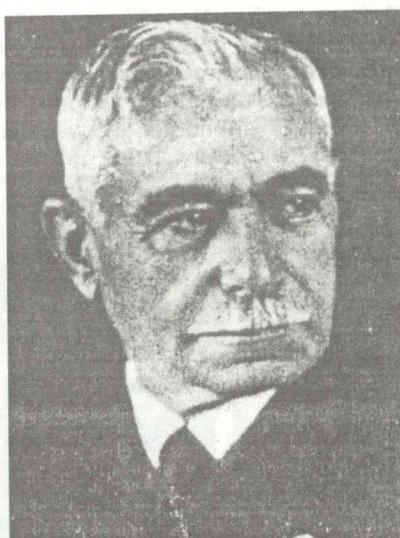
ΜΕΡΟΣ Α'
ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΙ ΛΟΓΙΟΙ
ΤΟΥ 20ου ΑΙΩΝΑ
(Οι γεννηθέντες πριν το 1900)

ΡΑΔΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
από το Τσεπέλοβο
(1862-1931)

Μεγάλη πνευματική φυσιογνωμία του Ζαγορίου. Καθηγητής της ιστορίας του Παν/μίου Αθηνών και της Σχολής Ναυτικών Δοκίμων του Πειραιά. Γραμματέας του Υπουργικού Συμβουλίου, ένας από τους ιδρυτές της ελληνικής Γεωγραφικής Εταιρείας και πρόεδρος της Ιστορικής και Εθνολογικής Εταιρείας.

ας της Ελλάδος. Πολυγραφώτατος συγγραφέας με ιστορικά, φιλολογικά και λογοτεχνικά έργα.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΑΣΙΩΤΗΣ
Από το Μονοδένδρι
(1864-1945)

Γεωπόνος καθηγητής της Ανωτάτης Γεωπονικής Σχολής Αθηνών ευρυμαθέστατος με πολύπλευρη δραστηριότητα και τεράστια προσφορά προς το Έθνος, ώστε δίκαια επωνομάστηκε πατέρας της Ελληνικής γεωργίας. Παράλληλα με την επιστήμη του ασχολήθηκε και με την Πολιτική εκλεγείς Βουλευτής στο Νομό Ιωαννίνων και δύο φορές Γερούσιαστής των Γεωργικών Επιμελητηρίων της Ελλάδος και για ένα διάστημα υπηρέτησε ως Γενικός Επιθεωρητής του Υπουργείου Γεωργίας.

Πολυγραφώτατος συγγραφέας πολλών επιστημονικών έργων εκδότης και ιδρυτής περιοδικών γεωργικού χαρακτήρα. Ο ιδρυτής και πρώτος πρόεδρος της «Ένωσης Ζαγορίσιων Αθηνών». Οι άνθρωποι, οι επιστήμονες, που κατέστησε τη ζωή του ολόκληρη έργο δημιουργικό και ωραίο. Γι' αυτό και το Ζαγόρι θα κρατεί άβυσσος τη μνήμη του «εις τους αιώνες».

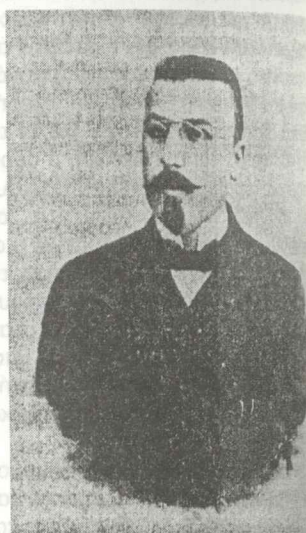
ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ ΚΟΥΣΙΔΗΣ
Από το ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ
(1868-1937)

Καθηγητής του Ε.Μ. Πολυτεχνείου με σπουδές στην Ανωτάτη Πολυτεχνική Σχολή Μηχανικών Ζυρίχης. Άριστος γνώστης επτά ξένων γλωσσών (Γαλλική, Γερμανική, Ιταλική, Αγγλική, Ρωσική, Αραβική και Τουρκική). Δ/ντής Δημοσίων Έργων και τεχνικός σύμβουλος μεγάλων κατασκευών στην Αβυσσινία, φράγμα του Νείλα κ.α.

Σπουδαιότατος λόγιος, εξέδωκε αρκετά συγγράμματα επιστημονικού, φιλοσοφικού πολιτικού και θρησκευτικού περιεχομένου στη

Γερμανική, Αγγλική και Γαλλική γλώσσα καθώς και στην Ελληνική.

ΣΑΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΤΣΑ
(1869-1938)

Φυσιολογικός σαν το Σάρος πραγματικά σημάδεψαν την εποχή του 20ου αιώνα στα Ελληνικά Γράμματα. Φιλόλογος, βαθύς γνώστης της αρχαιοελληνικής γλώσσας συνέγραψε περιπουδαστά έργα και κυρίως μεταφράσεις αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, για τα οποία καθιερώθηκε στο χώρο του Μοναδικός δάσκαλος και παιδαγωγός, ισόβιος καθηγητής της Μεταφραστικής Σχολής ανελθών στην ανώτατη βαθμίδα της Εκπαίδευσης (1903-1914) ως εκπαιδευτικός Δημοσίων Σειρά μελετών και και λογοτεχνικών εργασιών με επίκεντρο πάντα το Ζαγόρι και την Ήπειρο τακτικός εξ άλλου συνεργάτης της Μεγάλης Ελληνικής Εγκυκλοπαίδειας του «ΠΥΡΣΟΥ».

Το όνομα του θα μένει εσαεί αθάνατο.

ΓΑΓΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Από το Γεροπλάτανο
(1869-1954)

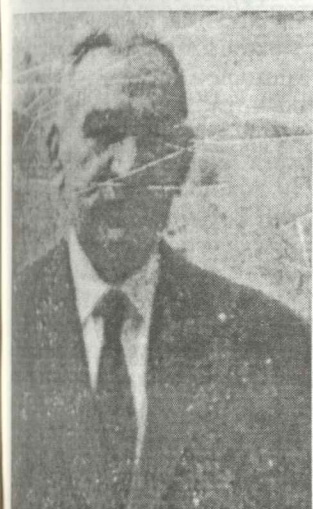
Δημοσιογράφος με ποικίλη δραστηριότητα. Εκδότης κ. Δ/ντής της Εφημερίδας «Η Φωνή της Ήπειρου», φωτεινό στίβο εθνικών και πνευματικών αγώνων. Άλλο σημαντικό του έργο υπήρξε το Ημερολόγιο του «ΔΕΛΤΑ ΔΟΝΗ» (τόμοι 2), ένας θησαυρός με ιστορικά, λαογραφικά και κοινωνικά θέματα της Ήπειρου. Κοινωνικός αγωνιστής αναδείχθηκε Σύμβουλος στη Ριζάρειο Σχολή και Γραμματέας αυτής επί σειρά ετών και Πρόεδρος της Ήπειρωτικής Αδελφότητας Αθηνών. Άρρητο πλούσιο Αρχαϊκό υλικό ιστορικού, λαογραφικού και πολλές σειρές περιοδικών και εφημερίδων χρήσιμα

για τους νεότερους ερευνητές στον Ηπειρωτικό χώρο.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΝΤΕΛΗΣ
Από τα Κάτω Πεδινά
(1872-1941)

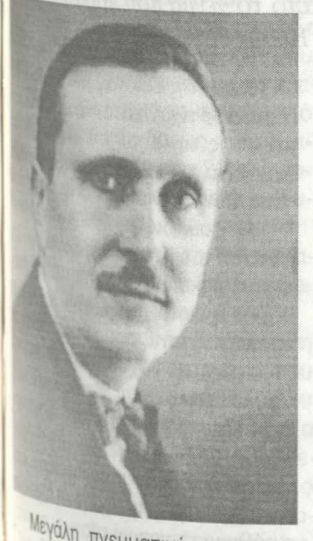
Φιλόλογος-Ανώτατος Εκπαιδευτικός Σύμβουλος μεταπτυχιακών σπουδών στη Γερμανία στην κλασική φιλολογία και Παιδαγωγική. Υπήρξε άριστος «δάσκαλος» και συγγραφέας σημαντικών έργων της ειδικότητάς του και μετέφρασε έργα Γερμανών παιδαγωγών στα Ελληνικά.

ΒΑΝΤΖΙΟΣ ΑΧΙΛΛΕΑΣ
Από το Τσεπέλοβο
(1876-1960)

Ο σοφός ελληνοδιδάσκαλος και διηγητής βαθύς γνώστης της αρχαίας Ελληνικής γλώσσας χειμαρρής ρήτορας, πολυγραφώτατος και φανταστικός πατριολάτρης προσέφερε πολύτιμες υπηρεσίες στην Πατρίδα. Μεγάλη υπήρξε η προσφορά του προς τον Ελληνισμό της Ασίας, όπου υπηρέτησε επί σειρά ετών (1903-1914) ως εκπαιδευτικός Δημοσίων Σειρά μελετών και και λογοτεχνικών εργασιών με επίκεντρο πάντα το Ζαγόρι και την Ήπειρο τακτικός εξ άλλου συνεργάτης της Μεγάλης Ελληνικής Εγκυκλοπαίδειας του «ΠΥΡΣΟΥ».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ
Από τα Άνω Πεδινά
(1879-1967)

Μεγάλη πνευματική προσωπική

κότητα με πολύπλευρη εθνική και κοινωνική δραστηριότητα. Ενθέρμος πατριώτης και ευεργέτης της γενετήριάς του. Υπήρξε ο πρωτεργάτης για τη σύσταση της Λαμπριδείου Οικειοκριτικής Σχολής διαθέτοντας ολόκληρη την παρουσία του για τη λειτουργία της. Άφησε ένα ογκώδες αρχείο με σπάνια ιστορικά και άλλα στοιχεία πολύ χρήσιμα για το Ζαγόρι.

ΒΛΑΧΛΕΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Από τα Κάτω Πεδινά
(1878-1931)

Νομικός, ευρυμαθέστατος, απόγονος ευγενών ζαγορίσιων προγόνων, που παράλληλα με το επάγγελμά του δικηγόρου ασχολήθηκε με τη συγγραφή και δημοσίευση αξιολογών μελετών οικονομικού ιστορικού και λαογραφικού περιεχομένου.

ΚΙΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
Από το Φλαμπουράρι
(1882-1961)

Αρεοπαγίτης με λαμπρή παρουσία στο χώρο της θεμίδος και πλούσια συγγραφική δράση, που τον καθιέρωσαν σαν μια ξεχωριστή ζαγορίσια παροσωπικότητα. Συνέγραψε πολλά επιστημονικά συγγράμματα με σπουδαιότερο τη δεκάτομη Ποινική Δικονομία χρήσιμο ως τις μέρες μας.

ΠΑΝΤΑΖΗΣ Μ. ΚΙΜΩΝΑΣ
Από το Μονοδένδρι
(1883-1960)

Πολιτικός μηχανικός καθηγητής στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο επί σειρά ετών. Συνέβαλε, σαν σύμβουλος των Ηλεκτρικών Σιδηροδρόμων, για την κατασκευή του υπόγειου σιδηροδρόμου από την πλατεία Ομονοίας μέχρι την Πλατεία Αμερικής. Συνέγραψε αρκετές μελέτες για θέματα της ειδικότητάς του.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
Από το Πάπικο
(1884-1936)

Διακεκριμένος καθηγητής της Γλωσσολογίας του Παν/μίου Αθηνών με σπουδές στο εξωτερικό τη Σορβόνη και την Ελβετία. Υπήρξε γεννημένος δάσκαλος και μεγάλος ανθρωπιστής. Πολυγραφώτατος, άφησε πλούσιο συγγραφικό έργο με έργα κυρίως, γλωσσολογικά αλλά και λαογραφικά αναφερόμενα στο Ζαγόρι και την Ήπειρο.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ ΜΑΡΙΚΑ
Από το Τσεπέλοβο
(1887-1954)

Μεγάλη ιέρεια του Ελληνικού θεάτρου. Διακρίθηκε ιδιαίτερα σε τραγικούς ρόλους και η τέχνη της ξεπέρασε τα Ελληνικά σύνορα. Για τη μεγάλη της προσφορά στο θέατρο τιμήθηκε επανειλημμένα από την Πολιτεία με πολλά βραβεία και τιμητικές διακρίσεις.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ ΠΕΤΡΟΣ
Από την Καλουτά
(1896-1988)

Ένας άξιος επιστήμονας-ιατρός, που σημάδεψε την εποχή του με την πλούσια κοινωνική του δραστηριότητα, την ανθρωπιά του και το ήθος του.

Εξαιρετικός πατριώτης και αξιόλογος συγγραφέας, βραβευμένος με το βραβείο «Ιπexτσί». Πατέρας του μεγάλου καλλιτέχνη βιολίστα Τάτση Αποστολίδη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΛΗΛΟΣ
Από το Δίλοφο
(1894-1985)

Μια ξεχωριστή προσωπικότητα του Ζαγορίου με πολισχειδή δραστηριότητα. Ιατρός καθηγητής της Χειρουργικής του Παν/μίου Αθηνών με μετεκπαίδευση στο Παρίσι για χρόνια Δ/ντής στην ειδικότητά του στο Νοσοκομείο «Ευαγγελισμός». Υπηρέτησε τον Ηπειρωτισμό και την πατρίδα από πολλές καίριες θέσεις σαν Βουλευτής, πρόεδρος και Σύμβουλος της Ριζάρειο Σχολής επί μία τριανταεπταετία. Μέλος του Συμβουλίου Φιλεκαπαιδευτικής Εταιρείας Αθηνών και συνέγραψε πολυάριθμες μελέτες σε επιστημονικά περιοδικά διεθνούς κύρους ιατρικού κυρίως περιεχομένου.

ΗΡΑΚΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ
Από το Ηλιοχώρι
(1893-1971)

Δημοσιογράφος με πλούσια δράση και μεγάλη προσφορά στα Ελληνικά Γράμματα. Συνεργάτης στις πιο έγκυρες εφημερίδες των Αθηνών με πλήθος δημοσιευμένα δοκίμια και άρθρα. Συντάκτης της εγκυκλοπαίδειας του ΠΥΡΣΟΥ και της περίφημης ποιητικής ανθολογίας που γνώρισε καταπληκτική εκδοτική επιτυχία καθώς και της ανθολογίας του ελληνικού διηγήματος. Άξιος γόνος του ο γνωστός Ρένος Αποστολίδης.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΛΕΟΝΤΙΟΥ
Από το Τρίενα
(1897-1981)

Γεωπόνος με σπουδαία επαγγελματική εξέλιξη Δ/ντής διαφόρων Υπηρεσιών του Υπουργείου Γεωργίας συγγραφέας πολλών βιβλίων στον

τομέα της επιστήμης του. Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος της Ένωσης Ζαγορίσιων Αθηνών και ως Εφεδρος ανθ/γός διακρίθηκε στα πεδία των μαχών υπερασπιζόμενος την Πατρίδα. Τραυματίστηκε δύο φορές και τιμήθηκε με το αργυρούν Αριστείο Ανδρείας-πολεμικό Σταυρό.

ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
Από το Μεσοβούνι
(1898-1978)

Φιλόλογος-Γυμνασιάρχης. Διπλωματούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών. Εργάστηκε για πολλά χρόνια στη Μέση Εκπαίδευση με άριστα αποτελέσματα και συνέγραψε αξιολογικά βιβλία καθώς και μελέτες ιστορικού και λαογραφικού περιεχομένου σε διάφορα περιοδικά.

Τιμήθηκε με το Χρυσό Σταυρό του Φοίνικα για πράξεις ηρωικές στον πόλεμο του 1940-41 όπου έλαβε μέρος ως εφεδρος αξιωματικός.

ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΚΚΟΡΟΣ
Από το Κουκούλι
(1898-1981)

Διακεκριμένος Πανεπιστημιακός δάσκαλος ως καθηγητής της Ορυκτολογίας του Παν/μίου Θεσσαλονίκης με σπουδές στα Πανεπιστήμια της Λειψίας και Τυρίγγης.

Συγγραφέας σημαντικών έργων του τομέα της επιστήμης του. Ευεργέτης του Παν/μίου της πόλης των Ιωαννίνων.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α' ΜΕΡΟΥΣ

ΟΥ ΔΥΝΑΤΘΕ ΘΕΩ ΔΟΥΛΕΥΕΙΝ ΚΑΙ ΜΑΜΩΝΑ

Εικ. 2.6-1-2000: Στον Αϊ-Νικόλα: 1) Προκόπιος Δ. Γκογιάννος με την εικόνα της βάφτισης του Χριστού 2) παπα-Λάζαρος Ι. Τάσσης 3) Γρηγόριος Αλ. Καψάλης, ψάλτης.

Από τα χωριά μας

Η ΦΑΜΠΡΙΚΑ

Πριν εξήντα χρόνια, οι εχούμενοι και οι συνταξιούχοι μέναν όλο το χρόνο στο χωριό μας, τα Κάτω Σουδεναί.

Τα καλοκαίρια με τις ζέστες, κάθε απόγευμα, οι μεγάλοι μαζεύονταν στο μαγαζί του Θωμά Σούσιου, να φάνε λουκούμι Παταζή και να πιούν παγωμένο νερό απ' τη στέρνα του Γεωργιάκη Κουντούρη.

Το μαγαζί (αργαστήριο) το λέγαν, ήταν δικό μας, με ωραίο κήπο, όπου εγώ περνούσα τα μεσημέρια παίζοντας κάτω απ' τον ίσιο της καράδας.

Μόλις έρχονταν οι γέροντες στην αυλή του μαγαζιού, το πιαναν πίσω απ' την πορτοπούλα ν' ακούσω τι λένε. Τι θα συζητήσουν.

Πρώτος έφτανε ο Κώστας Δριγκόπουλος. Ο Τσιούμπας όπως τον έλεγαν.

Χρόνια ταξιδεμένοι στο Τράνζβαλ με αρκετά ακίνητα στο Γιοχάνεσμπουργκ, απ' όπου είχε και μεγάλο εισόδημα από το φημισμένο εστιάτοριό του.

Ο Γιατρός του χωριού Νικ. Βλαδικας. (Το 1939 το χωριό είχε μόλις δύο γιατρούς).

Ο Γιάννης Σπανόπουλος Ελληνοδιάσκαλος. Ο Θυμώσοφος της παρέας.

Ο Γιώργος Κουντούρης, χρόνια πρόξενος στη Ρουμανία, με ακίνητα στα Γιάνινα.

Ο Νικόλαος Φωτέσιος με τις μεγάλες, σε χρυσό, καταθέσεις στην Εθνική.

Ο Νικόλαος Φιλίδης, με ακίνητα στο Κέηπ-Τάουν, που βρίσκεται στο νοτιότερο άκρο της Αφρικής.

Πάντοτε άψογα ντυμένοι, με κουστούμι σεβίτσι, πουκάμισο τρικολίνα, καπέλο υποερσέλινο και σεβρό παπούτσι.

Τελευταίος κατέβαινε απ' τ' αρχοντικό του ο Νάσιος Γκράτσιος.

Καλοντυμένοι, με γραβάτα και την παραδοσιακή τρίτσα.

Για λίγα χρόνια είχε ταξιδευτεί κοντά στον πατέρα του, που ήταν στέλεχος των Λοιζιτών Λονδίνου.

Με τα χρήματα που έφερε έχτισε το 1915 τον Άγιο Βλάση στην κορφή του χωριού.

Μανιώδης κυνηγός, ήταν ο αντίπαλος στο κυνήγι του Κώστα Τσιούμπας, που δεν έχανε την ευκαιρία να τον πελαίρει.

Για πες' μας ορέ Νάσιος τι σκέπτεσαι.

ΣΝ' APPENTA

Λαοί με μωδιασμένο αίμα, οικονομικώς και πολιτικώς ενυπόθηκοι, που δελεάζονται από το πρόσκαιρο, το ευτελές κι ουτιδανό, ενδίδουν κι εκπληπαρούν την μεγαθυρίαν και την επεικείαν, δίχως να υψώνουν τη γροθιά και να αδράζουν τη ρομφαία, δεν είναι υψηλών και στέρων προδιαγραφών. Δεν παράγουν πολιτισμό, δεν δημιουργούν έπη, ήθος παράδοση και ιστορία. Είναι λαοί παραφθαρμένοι, ευεπίφοροι στο τζόγο και στην ακάματη κερδομανία και καταφροννημένοι κι από τους ίδιους ακόμη τους αλλογενείς δυνάστες. Μ' αυτόν ακριβώς τον γνώμονα εξάλλου και με χίλια δυό τερτίπια άλλα, επιλέγονται από τους διεθνείς κεφαλαιοκρατικούς «μυθός» και οι ιδεολογικός τουρλού, ποικιλώνυμες ή δυσώνυμες και γνωστές πια για το εκάστοτε εμφανισιακό τους καμουφλάζ... Κυβερνήσεις: Ν' απαλείψουν ή να μπλοκάρουν ιστορικές καταβολές και να προσελκύουν πειθήνιες, μημμένες, άκριτες και προπαντός ανίδεες κι ενδοτικές προς τη Νέα Τάξη κοινωνίες. Αφήστε ντέ, κατά μέρος και κείνα τα άκρως σαματατζήδικα ή αεριτζήδικα οσόου της ψήφου, με τις ασχημίες ή μεθοδολογίες των στημένων και σηματοδωμένων εκλογικών συστημάτων-Κυνοδρομικών Στοιχημάτων θάλαγα—όπου όλο αυτό τ' ασυμμάζετο και καλοστιβωμένο σκυλόλοϊ του παρασιτικού κατεστημένου, δρα και ωρύεται ξεκαπίστρωτο, εξαγοράζοντας λίαν ευχερώς και με διαδικασίες αγοροπληθείας εδωδίων, όχι μόνον έωλες—όπως τις θεωρούν και παρωχημένες πια για την «υπερμοντέρνα» εποχή μας—συνειδήσεις, αλλά και τ' άγια κόκαλα των προγόνων μας ακόμη, για να παράγουν, σε τιμή ευκαιρίας, Κουμπιά και Χάντρες!!

Φωκίων Ιωάν. Καψάλης

*μυός (στ' αγγλικά) = αφεντικό

ώρες όρθιος στηνκακία;

Τι να σας πώ. Που να με καταλάβετε.

Τρία παιδιά έχω στο Τράνζβαλ.

Ποιός θα το ορμηνέψει. Ποιός θα τα φροντίσει.

Εμείς είμαστε οι τελευταίοι γέροντες που έμειναν στο χωριό μας.

Αυτά σκέφτομαι Κώστα.

Τ' αρχοντικά μας θα κλείσουν. Τα γίδια και τα γελάδια θα λείψουν. Κι οι δρόμοι θ' αδειάσουν από ζώα και κόσμο.

Σκέφτομαι ακόμα ότι, εμείς ΜΕ ΤΟΣΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ και τόσα ΓΡΟΣΙΑ δεν κάναμε τίποτα για τα παιδιά μας.

Και τι ήθελες να κάνουμε;

Μια ΦΑΜΠΡΙΚΑ. Εμείς μπορούσαμε να κάνουμε δυό και τρείς. Να βρουν δουλειά τα παιδιά μας.

Ούτε ήξερα τι ήταν η φάμπρικα.

Τις είδα όταν κι εμένα η μοίρα μ' έφτασε στα ανθρώπουχαι του Βελγίου.

Εκεί το κάθε χωριό, είχε μία και δυό φάμπρικες.

Εμείς τις συγκεντρώσαμε στην Πρωτεύουσα και τις μεγάλες Πόλεις.

Και τα χρόνια που πέρασαν έβγαλαν αληθινές τις προφητικές σκέψεις του Νάσιου Γκράτσιου.

Στον πόλεμο του 40-41 και την κατοχή το χωριό ήταν γεμάτο. Γύρω στα 700 άτομα.

Η καταρροή αρχίζει το 1945. Κορυφώνεται το 1948 με την υποχρεωτική εκκένωση του χωριού.

Το 1950 γύρισαν οι μισές οικογένειες.

Άλλες μέιναν στις πόλεις και είκοσι περίπου στο Καλπάκι όπου είχαν προσωρινά εγκατασταθεί, κατά την εκκένωση.

Η φυγή συνεχίστηκε και κατέληξε το χωριό να έχει μόλις 43 ψυχές.

Τώρα, μετά από 60 χρόνια η φάμπρικα ήρθε στο χωριό, καθώς και στρουθοκάμηλοι απ' το Τράνζβαλ. Ιπποφορβείο με άλλα τουριστικάς ιππασίας. Νέες, από ΝΕΟΥΣ, ιδέες και δραστηριότητες.

Ας ελπίσουμε ότι, μαζί με τις πετυχημένες πτηνοτροφικές και κτηνοτροφικές επιχειρήσεις και πολλές ακόμα που μπορούν να γίνουν θα αναβιώσει η ζωή στο χωριό.

Δ. ΣΟΥΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

Κάτω Πεδιναί

Ι.Λ.Ε.Ζ. - Περιοδικό «Το Ζαγόρι μας»

Απολογισμός έτους 1999

Α' ΕΞΟΔΑ

1) Από συνδρομές-δωρεές-ενισχύσεις από 1-1-99 έως 31-12-1999 και τόκους	Δρχ:	6.257.306
2) Υπόλοιπο 31-12-1998	»	2.389.960
Σύνολον εσόδων έτους 1999	»	8.647.266
3) Σύνολον Εξόδων » 1999	»	4.743.636
Υπόλοιπο 31-12-1999	»	3.903.630

Β' ΕΞΟΔΑ (αναλυτικά)

Ανάλυση εξόδων κατά κατηγορία	Δρχ.	1.395.000
1) Εκτύπωση εφημερίδας	»	100.000
2) Αυτοκόλλητα εφημερίδας	»	314.506
3) Διακίνηση εφημερίδας Ταχ/κα-μεταφορικά	»	840.000
4) Μισθοί Υπαλλήλων Γραφείου	»	1.134.000
5) Ενοίκια-Κοινόχρηστα Γραφείου	»	333.500
6) Ο.Τ.Ε. Γραφείου	»	166.600
7) Δ.Ε.Η. » Αγάλματος	»	16.800
8) Δ.Ε.Υ.Α.Ι. »	»	70.366
9) Γραφική ύλη	»	20.000
10) ΕΛΤΑ (αγορά Γραμματόσημα)	»	39.000
11) Εκτυπώσεις-Βιβλιοδεσία	»	10.000
12) Δημοσιεύσεις	»	5.000
13) Επιστροφή εισφορών	»	12.000
14) Φωτογραφίες	»	174.300
15) ποσοστά 20% επί των εισπράξεων συνδρομών εις κου Μιχ. Παππά	»	112.564
16) Διάφορα μικροέξοδα Γραφείου	»	4.743.636
Σύνολο	»	4.743.636

Προϋπολογισμός έτους 2000

Α' ΕΞΟΔΑ

1) Από συνδρομές-δωρεές-ενισχύσεις και τόκους	Δρχ.	5.000.000
2) Υπόλοιπο 31-12-1999	»	3.903.630
Σύνολο εσόδων έτους 2000	»	8.903.630

Β' ΕΞΟΔΑ

Ανάλυση εξόδων κατά κατηγορία	Δρχ.	1.500.000
1) Εκτύπωση εφημερίδας	»	150.000
2) Αυτοκόλλητα »	»	350.000
3) Εξόδα Διακίνησης »	»	1.000.000
4) Μισθοί Υπαλλήλων Γραφείου »	»	1.200.000
5) Ενοίκια κοινόχρηστα »	»	350.000
6) Ο.Τ.Ε. »	»	200.000
7) Δ.Ε.Η. »	»	50.000
8) Δ.Ε.Υ.Α.Ι. »	»	100.000
9) Γραφική Ύλη »	»	50.000
10) Εκτυπώσεις-Βιβλιοδεσίας »	»	50.000
11) ΕΛΤΑ αγορά Γραμμ. »	»	50.000
12) Δημοσιεύσεις »	»	203.630
14) Διάφορα μικροέξοδα Γραφείου »	»	500.000
15) Εκδηλώσεις »	»	5.753.630
Σύνολο εξόδων έτους 2000	»	3.150.000
Υπόλοιπο 31-12-2000	»	8.903.630
Σύνολο	Δρχ.	8.903.630

Ιωάννινα 05-01-00

Ο Πρόεδρος

Απ. Ντιναλέξης

Ο Γ. Γραμματέας

Β. Τζιόβας

Ο Ταμίας

Γ. Τσεκούρας

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Τηλ.: 0653/22535 - 22538

Τηλ. & Fax: 0653/22536 - 22537

Νέα του τόπου μας

ΕΠΕΛΕΓΜΕΝΗ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΙΣΤΑΣ ΜΑΣ ΩΣ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑΣ ΣΤΟ ΠΑΝ/ΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η κ. Ελένη Μπαϊρακτάρη κόρη του συμπατριώτη μας από το Φλαμπουράρι Θωμά Μπαϊρακτάρη εξελέγη επίκουρος καθηγήτρια της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στον τομέα της Βιολογικής Χημείας. Σαν Ζαγοριώτισσα αισθανόμαστε υπερήφανοι γιατί μια ακόμα συμπατριώτισσα μας συγκαταλέγεται στο μακρύ κατάλογο καθηγητών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, που καταγωγή από το Ζαγόρι.

Συγχαίρουμε θερμότατα την κ. Μπαϊρακτάρη και της ευχόμαστε σύντομα να καταλάβει και την τακτική έδρα του τομέα της επιστήμης της.

Το «Ζ» μας

ΑΞΙΩΠΛΗΝΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Ο Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου κατέβαλε στην Γενική Γραμματεία Περιφέρειας Ηπείρου σχετική έκθεση, προκειμένου να ενταχθεί ο δήμος στον άξονα των «Ορεινών Όγκων».

Σύμφωνα με τον δήμαρχο Ανατολικού Ζαγορίου κ. Σωτήρη Σπυριδάκη «η κοινωνικά και οικολογικά βιώσιμη ανάπτυξη είναι ο μόνος τύπος ανάπτυξης που μπορεί να συμφιλιώσει την οικονομική αυτοτέλεια της περιοχής με την περιβαλλοντική προστασία».

Η σχετική έκθεση του δήμου βασίζεται σε τέσσερις βασικές παραμέτρους: στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, στην προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος, στην ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και στην ανάπτυξη της κρηνοπροσαρμοσμένης στις αναπτυξιακές ανάγκες και τις ιδιαίτερες της περιοχής, η οποία είναι πλούσια σε μνημεία και πανίδα και αποτελεί ένα σημαντικό σημαντικό ορεινό οικοσυστήμα. Χαρακτηριστικό είναι ότι τα δάση και οι δασικές εκτάσεις του δήμου Ανατολικού Ζαγορίου έχουν έκταση 220 χιλιάδες στρέμματα.

Η οικολογική διαχείριση και πολυμεταπτυχιακή αξιοποίηση των δασών, τα περισσότερα από τα οποία είναι κωνοφόρα, είναι η πιο άμεση επιδίωξη του δήμου. Και δικαιολογημένα, αφού αποτελεί πηγή ζωής για το δήμο.

Η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων και καταφυγίων, καθώς και τουριστικής υποδομής θα συμβάλλουν σε μακροπρόθεσμη ανάπτυξη που θα συμφιλιωθεί με το περιβάλλον. Ο δήμαρχος Ανατολικού Ζαγορίου κ. Σωτήρης Σπυριδάκης χαρακτηριστικά αναφέρει ότι «έχουμε να δώσουμε έμφαση στην ανάπτυξη αναλακτικών μορφών τουρισμού μέσω ενός ολοκληρωμένου σχεδίου».

Όπως αναφέρεται και στη μελέτη που τον άδονα των «Ορεινών Όγκων», «ο δήμος πρέπει να δοθεί και στην αγροτική ανάπτυξη, η οποία αποτελεί συμπληρωματική παραγωγική δραστηριότητα. Στον τομέα αυτό εκτιμάται ότι μεταξύ άλλων η δημιουργία κέντρων βιολογικών καλλιεργειών και η βελτίωση των εγκαταστάσεων είναι απαραίτητα. Στη με-

λέτη δεν αγνοήθηκαν η βιοτεχνία και τα παραδοσιακά οικοδομικά επαγγέλματα. Εντάσσονται στις προτάσεις της μελέτης και προτάσεις, όπως δημιουργία μονάδας επεξεργασίας πέτρων και επέκτασης εργαστηρίου ειδών λαϊκής τέχνης και χειροποίητων εργαλείων. Ο δήμος Ανατολικού Ζαγορίου θεωρεί ότι μπορεί να επιτύχει μια ποιοτική αναβάθμιση της περιοχής, εναρμονίζοντας το περιβάλλον με τις ανάγκες της ανάπτυξης. Τα δάση αποτελούν μια πολύ καλή εγγύηση.

(Από τον «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ» της 23/12/99)

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Ιωάννινα, 30 Δεκεμβρίου 1999

ΠΡΟΣ:

Την εφημερίδα «Το Ζαγόρι μας»

Ενταύθα

Κύριε Διευθυντά,

Παρακολουθώ κάθε μήνα τη σπουδαία εκδοτική προσπάθεια που κάνετε, με ιδιαίτερη προσοχή και ενδιαφέρον. Είναι από τις λίγες φορές που περιμένω με ανυπομονησία να έλγα, να διαβάσω μια εφημερίδα, όπως «Το Ζαγόρι μας».

Πιστεύω ότι, τέτοιες προσπάθειες, που σκοπό έχουν την ανάδειξη και την προβολή του όμορφου Ζαγορίου, καθώς και την ευημερία των κατοίκων του θα πρέπει, όχι μόνο δημόσια να επαίνωνται, αλλά και να στηρίζονται αποφασιστικά.

Δεν έχω παρά, για άλλη μια φορά να σας συγχαρώ και, με την ευκαιρία των Χριστουγέννων και του Νέου έτους 2000, να σας ευχηθώ ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ και καλή δύναμη στο έργο σας.

Με φιλικούς χαιρετισμούς
Κώστας Π. Ζάκκας
πρώην Αντιδήμαρχος Ιωαννίνων

ΕΠΕΛΕΓΜΕΝΗ ΧΩΡΙΑ ΓΙΑ ΒΡΑΒΕΥΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ

Από το Υπουργείο Γεωργίας γνωστοποιείται ότι τελικά επελέγησαν ως οι πλέον αντιπροσωπευτικοί για την συμμετοχή της χώρας μας στο «Διαγωνισμό για το Ευρωπαϊκό Βραβείο 2.000 αναβάθμισης χωριών» τα παρακάτω χωριά:

1) Μονοδένδρι Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου Ν. Ιωαννίνων - Περιφ. Ηπείρου

2) Κοινότητα Νυμφαίου Ν. Φλωρίνης-Περιφ. Δ. Μακεδονίας

3) Δ. Αρχανών Ν. Ηρακλείου-Περιφ. Κρήτης.

Σύμφωνα με τη σχετική κοινοποίηση οι παραπάνω φορείς θα πρέπει να προετοιμάσουν το σχετικό φάκελο υποψηφιότητας και να τον αποστείλουν στην παραπάνω υπηρεσία το αργότερο μέχρι την 20-1-2000. Στο σχετικό έγγραφο υπενθυμίζεται επίσης ότι η τελευταία προθεσμία υποβολής των φακέλων υποψηφιότητας στον φορέα διοργάνωσης του διαγωνισμού, είναι η 1η Φεβρουαρίου 2.000. Οι φάκελοι υποψηφιότητας θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα απαραίτητα στοιχεία που αναφέρονται στο συννημένο έγγραφο και να αποσταλούν εις διπλούν στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα, να είναι τεκμηριωμένοι και με άριστη παρουσίαση.

Βάλια Κάλντα

Ένας εθνικός δρυμός από τους ωραιότερους της Ελλάδος

Γράφει ο κ. Κώστας Χατζής, Γιατρός

Τοπωνυμία στα θάλασσα η οποία διατηρείται ακόμη και σήμερα που σημαίνει «Ζεστή Κοιλιάδα».

Είναι από τους ωραιότερους εθνικούς δρυμούς της Ελλάδος και το επισκέπτονται εκατοντάδες Έλληνες και ξένοι περιηγητές.

Μια πολύ επιτυχημένη περιγραφή της Β.Κ. δημοσιεύει περιοδικό της Θεσσαλονίκης «Ελληνικό Πανόραμα».

Παρουσιάζει φωτογραφίες απερίγραπτης ομορφιάς, όπου φαίνεται ο δασικός πλούτος της περιοχής και η μοναδικότητα του τοπίου. Μερικές από αυτές θα δημοσιευθούν με το άρθρο μου.

Αξιόλογος ξεναγός του αρθρογράφου του περιοδικού «Ελληνικό Πανόραμα», ήταν ο κουμπάρος μου σαρακατσάνος, ο πολύ συμπαθής και κοινωνικός Αντώνης Ακριβής, που είναι Βωβουσιώτης δασεργάτης, που γνωρίζει πολύ καλά την περιοχή και ο αρθρογράφος στο περιοδικό εκφράζεται με λόγια εκγωμιστικά γι' αυτόν.

Η Β.Κ. απέχει 7-8 χλμ. από το χωριό μου και είναι το σημείο που ενώνεται ο παραπόταμος που καταβαίνει από τις πολιτισίες Μετσόβου με τις πηγές του Αώου ή Βοϊούσας από τη βοή που ακούγεται εκεί.

Το ορμητικό ποτάμι μετά από τη Βωβούσα που τη χωρίζει στα δύο, στους δύο μαχαλάδες τους που λένε. Αυτούς τους δύο μαχαλάδες τους ενώνει η αξιοθαύμαστη τοξωτή γέφυρα ηλικίας δύο και πλέον αιώνων, που έχει τέλει το τόξο της, ύψους 30 και μήκους 50 μέτρων.

Την αρτιότητα του τόξου την εθαύμασαν πολιτικοί μηχανικοί και αρχιτέκτονες, έχοντας υποψιν τα πρωτόγονα μέσα της εποχής εκείνης, που χρησιμοποιήσαν οι μακρινοί πρόγονοι για να την κατασκευάσουν και να αποδώσουν την τέλεια μορφή της.

Ο Αώος ή Βοϊούσα είναι το επιμηκότερο ποτάμι της Ελλάδος και το μοναδικό που πηγάζει στα βουνά μας και εκβάλλει στο εξωτερικό, στην Αύλα της Αλβανίας.

Ας γυρίσουμε στο θέμα μας, στη μοναδική Βάλια Κάλντα. Τα πελώρια πεύκα της μεγαλώνουν κατά εκατοντάδες με τη λυγρή και ολόδια κορμίστατα των, σαν γιγαντιαίες λαμπάδες.

Ο εξερευνητής μας με τον κουμπάρο μου τον Ακριβή, για να φτάσουμε στις μικρολίμνες «Φλέγκα», σε υψόμετρο σχεδόν 2.000 μ., χρειάστηκε να κάνουν δύο αποτυχημένες προσπάθειες και να πετύχουν την τρίτη, περνώντας από δύσκολη και κακοτράχαλη διαδρομή, γεμάτη από απερίγραπτες και μοναδικές ομορφιές.

Η Β.Κ. αποτελεί ιδανικό καταφύγιο για τα άγρια ζώα, αρκούδες, λύκους, αγριοκάτσικα και αγριογούρουνα.

Στο παρελθόν οι κυνηγοί του χωριού μου πηγαίναν εκεί για κυνή-

γι αγριοκάτσικων που υπήρχαν κατά κοπάδια!

Σήμερα αντίθετα πλήθυναν οι κυνηγοί και αραιώσαν τα αγριοκάτσικα. Στην εφηβική μου ηλικία πήγα αρκετές φορές με φίλο μου της ίδιας ηλικίας να ψαρεύουμε τις περίφημες πέστροφες που έχουν στη ράχη τους κόκκινα στίγματα.

Ο περιγραφόμενος εθνικός δρυμός ανήκε κάποτε στη Βωβούσα. Τον διεκδίκησαν όμως και οι γειτόνές μας Περιβολιώτες και με παράνομα και ληστρικά μέσα τα κατάφεραν να το καρπωθούν προσωρινά. Σήμερα βεβαία ανήκει στο ελληνικό δασαρχείο.

Θα μιλήσω για τα ληστρικά συστήματα που χρησιμοποιούσαν οι γειτόνές μας Περιβολιώτες και που δεν χάνουν ευκαιρία ν' αρπάξουν ό, τι μπορούν σας γείτονες.

Αρχές του τωρινού αιώνα περίπου 20 ληστοσυμμορίες από το Περιβόλι επιτέθηκαν στις εγκαταστάσεις ενός νεοπροπριονίου που εργαζόταν δασεργάτης από τη Βωβούσα και σκότωσαν τους δύο αδελφούς Μπέλτσιου, τραυμάτισαν δε σοβαρά δύο άλλους. Το πριόνι ήταν στη Βάλια Κάλντα. Γλίτωσε μόνο ο Γιώργος Βραζιτούλης, με το επικουριστικό Γκάγκας, ο οποίος στην παιδική του ηλικία ήταν πρόεδρος της κοινότητας Βωβούσης.

Δεύτερη επιδρομή την κάνανε στο ωραίο υψίπεδο Μπαϊτάνι, όπου οι συγχωριανοί καλλιεργούσαν σιτάρι. Όταν τα σιτάρια φτάσανε στο στάδιο του θερούς, πήγαν Περιβολιώτες τη νύχτα και τα θέρισαν. Τα αλώνισαν μετά σε μια πλατεία του Αγίου Αθανασίου με τη σκέψη ίσως να τους βοηθήσει και σε άλλες ληστείες!

Ο επιφανής ιστορικός της Ηπείρου Λαμπρίδης στο ιστορικό του βιβλίο γράφει εγκωμιαστικά σχόλια για τους βλάχους και την προκοπή του. Αναφέρει όμως ότι τον ντροπιάσαν τρία μεγάλα βλαχοχώρια που παρήγαγαν ληστές.

Τα χωριά αυτά ήταν η Σμαρίνα, η Μπεράτσα μετανομασθείσα σε Δίστρατον, το δε πιο παραγωγικό σε ληστές, το Περιβόλι!

Η Βωβούσα προσπάθησε δικαστικά να δικαιωθεί από τις ανονίες των Περιβολιωτών, αλλά σκόνηται στη μεγάλη μας γραφειοκρατία. Αλλά ούτε το Περιβόλι είχε καλύτερη τύχη με τις απέραντες δασικές εκτάσεις που εκλεψε.

Τελικά πέρασαν στο ελληνικό δημόσιο, για να επαναληφθεί για μια ακόμη φορά το «όταν δύο μαλώνουν, ο τρίτος κερδίζει».

Η Βάλια Κάλντα και το Μπαϊτάνι ανήκουν στη Βωβούσα.

Η 10η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΗΠΕΙΡΟΥ

Στις 18 και 19 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε στο Πάπιγκο η 10η Συνάντηση Ορειβατικών Συλλόγων Δυτικής Ελλάδας-Ηπείρου (10η Σ.Ο.Σ.Δ.Ε.Η.).

Κάτω από τους τόσο γνώριμους και φιλικούς σε κάθε ορειβάτη ισκίους των βουνών ο Ορειβατικός Σύλλογος Παπίγκου υποδέχτηκε θερμά τους φιλοξενοούμενους και φρόντισε για την πλήρη αξιοποίηση της συνάντησης.

Η 10η ΣΟΣΔΕΗ δεν είχε ορειβατικό αλλά μάλλον συνεδριακό χαρακτήρα με συζήτηση επιμέρους θεμάτων, εκλογή

Γραμματέα της Περιφέρειας και επαναπροσδιορισμό των σχέσεων των ορειβατικών Συλλόγων με τον περιβάλλοντα χώρο. Πράγματα που επιβάλλονται σε εποχές μεταβατικές και κρίσιμες όπως η δική μας όπου η οικολογία γνωρίζει το

Νέα του τόπου μας

«φαίνεσθαι» και όχι το «είναι» και όπου η στάση και θέση του ορειβάτη αναμένεται να μετασχηματιστεί και να προσαρμοστεί στις νέες απαιτήσεις.

Όπως τονίστηκε από αρκετούς εκπαιδευτικούς συλλόγων δεν αρκεί μόνο το πάθος και η αγάπη για τις ψηλές κορφές αλλά και η μεθοδευση ενεργειών που στόχο έχουν την πλήρη θεσμική προστασία τέτοιων περιοχών αλλά και η αποδοχή και ανάληψη νέων μορφών δράσης που θα συμβαδίζουν με τις υπάρχουσες συνθήκες και εντέλει θα αποβούν δημι-

βοδομήματα στο ίδιο νομικό πλαίσιο με αυτό που ισχύει ως τώρα και όχι ο υποβιβασμός του σε ζώνη «Β».

3) Η λήψη άμεσων μέτρων για την πάταξη του παράνομου κυνηγιού και ειδικά του κυνηγιού του ΑΓΡΙΟΓΙΔΟΥ στην ευρύτερη περιοχή του Δρυμού που, αν και προστατευόμενο είδος, απειλείται άμεσα με εξαφάνιση.

Από το παραπάνω συνάγεται ότι οι Ορειβατικοί Σύλλογοι αλλά και το κάθε άτομο πρέπει να αναλογιστεί τις ευθύνες του και να ενεργοποιηθεί μάλιστα ως εκεί από το φυσικό περιβάλλον πριν είναι πολύ αργά.

Η 10η Συνάντηση λοιπόν στέφθηκε με επιτυχία γιατί και αφορμή δόθηκε να νιώσουν οι ορειβάτες το μεγαλείο που πάντα εκπέμπουν τα βουνά, τα βουνά μας, αλλά και να διακηρύξουν οι Σύλλογοι την έμπρακτη αγωνιστικότητα τους σε χαλεπούς για τη φύση καιρούς.

Σημείωση

Το συμβούλιο του Ορειβατικού Συλλόγου Παπίγκου αισθάνεται την υποχρέωση να εκφράσει τις θερμές ευχαριστίες προς τους συγχωριανούς και φίλους που στήριξαν ηθικά και υλικά την πραγματοποίηση της 10ης Σ.Ο.Σ.Δ.Ε.Η. και βοήθησαν στη δημιουργία φιλόθενου κλίματος, απαιτούμενου για την επιτυχή ολοκλήρωση της συνάντησης.

Γλυκερία Χριστοδούλου-Δανάη Παπίγκο Οκτώβριος 1999

Ομιλία του Γραμματέα Ορειβατικού Συλλόγου Παπίγκου κ. Αποστόλου Ανδρέα

Κε εκπρόσωπε του κ. Νομάρχη Ιωαννίνων Αλκή Κοσσιτίνα, κ. Γραμματέα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας-Ηπείρου, κ.κ. Πρόεδροι των Ορειβατικών Συλλόγων, αγαπητοί Ορειβάτες-Ορειβάτισσες, Σας καλωσορίζουμε σήμερα, εδώ στο Πάπιγκο κάτω από τους γρανιτένιους ισκίους της Αστράδας, της Γκαμήλας, του Λάπατου και των άλλων βουνών του χωριού μας.

Δεν είναι η πρώτη φορά που ο Ορειβατικός Σύλλογος Παπίγκου συγκεντρώνει ορειβάτες και λάτρες των βουνών απ' όλη την Ελλάδα.

Προηγήθηκαν δύο Πανελλήνιες συναντήσεις: (η 26η Πανελλήνια 20 Ιουλίου 1986 μαζί με τα εγκαίνια του καταφυγίου «ΑΣΤΡΑΚΑΣ» και η 54η Πανελλήνια 23-24 Ιουλίου 1994) και οι δύο εορτάστηκαν με πλήρη επιτυχία.

Τώρα επαναλαμβάνοντας την πρόσκληση στους Ορειβατικούς Συλλόγους, ορειβάτες, όχι μόνο πραγματοποιούμε σήμερα τη συνάντησή αυτή της Δυτικής Ελλάδας-Ηπείρου αλλά και προσφέρουμε πρόθυμα με μεγάλη μας χαρά και ευχαρίστηση την παραδοσιακή ζαγορίσια φιλοξενία μας.

Πιστεύουμε και ελπίζουμε να μείνετε απόλυτα ευχαριστημένοι από τη φιλική και φιλόξενη διάθεση με την οποία οργανώσαμε τη συνάντηση.

Όπως επίσης πιστεύουμε ότι θα νιώσετε όλοι σας, βαθειά μες' την ψυχή σας, το λίγο χρόνο που θα παραμείνετε εδώ, το μεγαλείο που πάντα εκπέμπουν τα βουνά, τα βουνά μας, το αίσθημα του απόλυτου, το δέος προς τον Ύψιστο Δημιουργό, τη μεγαλοπρέπεια της φύσης, τη δύναμη και την ομορφιά της, αλλά και συναισθήματα υψηλά.

Συναισθήματα διαφορετικά απ' αυτά της ισοπεδωτικής καθημερινότητας, συναισθήματα που μόνο η φύση και ειδικότερα η βουνιστική ιδιοσυγκρασία της ξέρει να εμπνέει. Τέτοια συναισθήματα μόνο οι ορειβάτες έχουν το προνόμιο να τα βιώνουν καθώς ανεβαίνουν τις ψηλές κορφές και ανασαίνουν το διάφανο αέρα: Αξιοπρέπεια, αγάπη, μεγαλοσύνη

της ψυχής, ανιδιοτέλεια, ψηλά ήθος. Συναισθήματα που διώνουν απ' τη ζωή μας τις μικροπρέπειες, τα ανθρώπινα πάθη, τις εμπάθειες. Που φέρουν τον άνθρωπο κοντά στο μεγαλείο της φύσης και στην τελειότητα του Θεού.

Φίλοι Ορειβάτες: Πιστεύω ότι σύνθημά μας σ' αυτή εδώ τη μαζική πρέπει να είναι αυτό: αγάπη και υπευθυνότητα για τη φύση, αγάπη και υπευθυνότητα απέναντι στα πανέμορφα και μοναδικά λιδιά της, που είναι τα βουνά της, που είναι τα δικά μας βουνά, τα Ελληνικά βουνά.

Ο κάθε ένας με τον τρόπο του και όλοι μαζί συλλογικά πρέπει να αναλάβουμε πλέον έμπρακτη πρωτοβουλία Γερονίχας, την προστασία τους. Την προστασία τους από κάθε κίνδυνο ορατό και αόρατο, από κάθε καταστροφή μικρή και μεγάλη.

Δυστυχώς πίσω από όλα τα όμορφα πράγματα κρύβεται ένα απ' τα ωραιότερα δημιουργήματα αυτής της φύσης: ο άνθρωπος. Τις ευθύνες του λοιπόν πρέπει να αναλογιστεί για ότι κακό κάνει και την αγάπη του γι' αυτήν, πρέπει να ενεργοποιηθεί μήπως και σωθεί κάτι από το φυσικό του περιβάλλον πριν είναι πολύ αργά.

ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟΝ 21ο ΑΙΩΝΑ

ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ χρειάζεται πρώτα από όλα ένα ΟΡΑΜΑ το οποίο να επενεργεί σαν κινητήρια δύναμη για τους κατοίκους και για τους καταγόμενους από τό.

Τα οράματα γενικά αναφέρονται στην ιστορία και την κληρονομιά του τόπου.

Το παρελθόν του ΠΑΠΙΓΚΟΥ άφησε βαρεια Πολιτιστική κληρονομιά μέσα σε μια πανέμορφη και μοναδική φύση η οποία διατηρείται χωρίς αλλαγές και αλλοιογιστίες.

Αποτελεί ένα σύμπλεγμα παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και αθητικής φυσικής ομορφιάς.

Αυτή η μοναδικότητα πρέπει να αποτελέσει το θεμέλιο του οράματός για το 21ο αιώνα.

Οι εξελίξεις των τελευταίων ετών δημιουργήσαν τις προϋποθέσεις για ανάπτυξη κυρίως στον τουριστικό τομέα.

Με ιδιωτική πρωτοβουλία η ανάπτυξη της οικονομίας της περιοχής, όμως το ίδιο και στα κοινωνικά όρια. Αλλά κινούνται κυρίως με τους περιορισμένους πόρους του κληροδοτήματος Αγ. Γεωργίου.

Είναι ανάγκη να δοθεί με κρατική υποστήριξη αναβάθμιση των τουριστικών έργων κυρίως εις την ανάδειξη των αρχοντικών και περιπατών, των τσιπών που υπάρχουν φυσικές πηγές ποτίσμου νερού, όπως είναι ο Αυραϊνός και η Κοσάρα. Κατά δεύτερη προτεραιότητα τα κρουαζιέρα και οι βρύσες του μεγάλου και του μικρού ΠΑΠΙΓΚΟΥ.

Αφήνω χωρίς σχόλια την υπόθεση του μνημείου πεσόντων. Ο σκοπός είναι το ΠΑΠΙΓΚΟ να γίνει μια κοινότητα υγιεινή, αναπτυσσόμενη και να διατηρεί τη μοναδική της γοητεία.

Ι. Μητσόπουλος

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ ΑΛΕΞΙΟΥ ΓΕΡΟΜΙΧΑ ΣΤΟΥΣ ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΥΣ

Την 6 Δεκεμβρίου, εορτή του Αγίου Νικολάου, ετελέσθη με κατανύξη και βοήθεια του μνημοσύνη του Αλ. Γερονίχας ως και των άλλων μεγάλων ευεργετών Κ. Γκιλέστη, Κ. Λιάπη, Ε. Μπίλιου - Ρόγκου - Στεργίου - Παπαδόπουλου κ.λπ.

Αν και η ημέρα ήταν χειμωνιάτικη

Νέα του τόπου μας

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΑΠΕΣΟΒΙΤΩΝ

Για μια ακόμη φορά ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καπεσοβιτών «Ο ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ» μας ξάφνιασε με την έκδοσή

του υπέροχου ημερολογίου του για το έτος 2.000. Πιστοί πάντα στην παράδοση του τόπου τους, οι Καπεσοβίτες επιλέγουν πάντοτε πολύ ωραία θέματα για να προβάλλουν το χωριό τους με μια ξεχωριστή κολτούρα, που τους διακρίνει. Πραγματικά αξίζουν θερμά συγχαρητήρια για την προσπάθειά τους αυτή και το 2000, ένας σημαντικός σταθμός στη ζωή μας ως είναι παραγωγικό για το Καπέσοβο σε έργα πνευματικά.

Η.Σ.Ε.

Εισαγωγή

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν σ' ένα τόπο μακρινό, πίσω από το βουνό, ένα γραφικό χωριό, που το λέγαν Καπέσοβο. Στο χωριό αυτό έλεγαν στα παιδιά τους, όταν ήταν μικρά, πολλά παραμύθια. Τους τα λέγαν οι γιαγιάδες και οι πολυταξιδεμένοι παππούδες τους, που τότε ζούσαν όλοι μαζί και όχι όπως τώρα που μένουν χωρία... Μαζεύονταν τα χειμωιάτικα βράδια γύρω από τ' αναμμένο τζάκι, στα μπάνια, κι όπως τότε δεν ήταν η τηλεόραση, που δεν αφήνει κανέναν να μιλήσει και τα παιδιά δεν είχαν να «παίζουν» που έχουν τα σημερινά, άρχιζαν τα ανιγμένα, έπαιζαν τις κουκουβάστες, έτρωγαν κανένα ζμπέκι, ή σουβρά, λιασμένα, κυρίως όμως άκουγαν παραμύθια... Η γιαγιά «έδινε κλώστο» στην ανήμη με την κόκκινη κλωστή» κι αρχιναγε το παραμύθι. Μια φορά κι έναν καιρό ήταν και δεν ήταν... Και βασιλπούλες ήταν και κακιές λάμιες ήταν και κακοί λυκοί, και η κυρά-Μαριώ, η πονηρή αλεπού ήταν, και άπιστες παπαδιές και τρία αδέρφια ήταν και πάντα το τρίτο ήταν το καλύτερο... Μέσα σε σαράντα μέρες περνούσαν σαράντα δυσκολίες και άλλα πολλά... σαράντα και τελικά παντρεύονταν τη βασίλισσά της και κέρδιζε το μισό βασίλειο... Όλα αυτά ήταν και... δεν ήταν. Δε γίνεται να ήταν λάμιες και τέρατα, να σφάζουμε και να τρώμε το σκυλί μας, το παιδί μας κι άλλα τέτοια φοβερά πράγματα. Όλα όμως είχαν ένα καλό τέλος, όλοι ζούσαν καλά και οι Καπεσοβίτες... ακόμα καλύτερα...

Ακούγουν λοιπόν τα παιδιά στο Καπέσοβο πολλά παραμύθια, αλλά από άλλους τόπους και πως έφτασαν στο Καπέσοβο ακριβώς δεν ξέρουμε κι άλλα που έβλεπαν αυτοσχέδιαζοντας οι γιαγιάδες. Αυτά καθρεφτίζουν απόλυτα το Καπέσοβο: τον τόπο, τις ασχολίες τους, τη νοοτροπία τους, τα χούγια τους. Και καθώς οι εμπειρίες τους από άλλους τόπους ήταν σχεδόν ανύπαρκτες, τα παιδιά έβραζαν στη φαντασία τους τους ήρωες

Μιχ. Γ. Κομ.

Επί του σκοπώ όπως εκ των εισοδημάτων των άνω ακινήτων σπουδάζουσι οι κάτοικοι μαθηταί, οι καταγόμενοι των άνω Κοινοτήτων, το δε απομένον των υπολοίπων των άνω άνω εισοδημάτων να διατίθεται δια φιλανθρωπικών και κοινωνικών σκοπών. Η δέ δια-κρίση των άνω κληροδοτήματων και η διακρίση των υποψηφίων μαθητών δεν γίνεται υπό του Κοινοτικού Συμβουλίου και της Εκκλησιαστικής Επιτροπής.

Ο Κ. Γκιλέστης άφησε στην Κοινότητα και την Εκκλησία τα 5/8 ες αξιαιρέ-της της οδού Ανεξαρτησίας 145-147 της παλαιού χωριού το οποίο έχει και έδαφος από την οδό Πουεβελά.

Μιχ. Γ. Κομ.

των παραμυθιών να δρουν στην περιοχή του Καπεσοβίου, ακόμα και τις βασιλπούλες και τ' αρχοντοπούλα... Κι αν τα παραμύθια μιλούσαν για πολιτείες μακρινές, η φαντασία τις έπλαθε κάπως... σαν τα Γιάννενα, αν έτυχε κι είχαν καμιά φορά κατέβει. Κι έτσι αιωρούμενα ανάμεσα στην αλήθεια και το ψέμα, ανάμεσα στο ήταν και δεν ήταν, τα έπαιρνε ο ύπνος παραστιά, τις πιο πολλές φορές προτού τελειώσει το παραμύθι. Και κοιμώμενα τα έβραζαν στον τόπο τους και τα σκέπαιναν. Και μέσα σ' αυτόν τον παραμυθένιο κόσμο της μαγείας, της θαλπωρής και της ομορφής συνύπαρξης τα παιδιά στο Καπέσοβο ζούσαν μοναδικές στιγμές, ευτυχισμένες...

Ακούστε... Ακούστε... λοιπόν και σεις λίγα από εκείνα τα παραμύθια που λέγαν στο Καπέσοβο εκείνα τα χρόνια τα παλιά. Μόνο όμως το τι άκουγαν τα παιδιά θα σας πούμε, γιατί η όλη ατμόσφαιρα της παραμυθιο... λογίας είναι κάτι το ανεπανάληπτο και δυστυχώς για τα μικρά παιδιά του καιρού μας οριστικά χαμένη...

Θουκυδίδης Παντελής Παπαεωργίου

1 πίσω από το βουνό: Στα Σλάβικα Ζαγόρι

2 κουκουβάστες: παιχνιδι σαν αινιγμα: Ρωτάει ο ένας «που είναι 1 κουκουβάστα (γιαγιά) ένα αντρόγυνο και δύο πιτσούνια (=παιδιά) και ο άλλος έπρεπε να βρει σε ποιο σπίτι αντιστοιχεί αυτός ο συνδυασμός.

3 ζμπέκι: καρδιά περασμένα αρμάδα στο σχοινί και βουτηγμένα στη μουςταλευριά

4 σουβρά: καρπός της σουρβιάς, που μοιάζει με το γκόρτζο (=αγριο αχλάδι).

Η Συν/κή Επιτροπή

Κακοτεχνίες και τσιμεντοποιήσεις καταστρέφουν το παραδοσιακό Ζαγόρι!

Τι καταγγέλει για έργα στη Λεπτοκαρύα ο Κων. Τσιμόπουλος

Ο τρόπος με τον οποίο γίνονται οι ανακατασκευές έργων παραδοσιακής σημασίας στο Ζαγόρι έρχεται και πάλι στην επικαιρότητα.

Αφορμή επιστολή-καταγγελία του κ. Κων/νου Τσιμόπουλου ο οποίος υποστηρίζει ότι εργολάβος που ανέλαβε να ανακατασκευάσει καλντερίμι στα χωριά του, τη Λεπτοκαρύα του Δήμου Τύμφης, το εκτέλεσε κατά άσχημο τρόπο ο οποίος έρχεται σε αντίθεση με τον παραδοσιακό τρόπο κατασκευής του αφού είναι ορατές οι κακοτεχνίες, ενώ προχώρησε και σε τσιμεντοποίηση του. Παρόμοιες κακοτεχνίες, δυστυχώς, γίνονται και σε άλλα χωριά του Ζαγορίου, όπως διαπιστώσαμε.

Ο κ. Τσιμόπουλος στην επιστολή που έστειλε στην Διεύθυνση Πολιτισμού της Νομ. Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων ζητά την παρέμβαση της, ωστόσο δημιουργούνται πολλά ερωτήματα για το ποιοι ελέγχουν τελικά την εκτέλεση των έργων που έχουν σχέση με την παράδοση στο Ζαγόρι και τις άλλες περιοχές, αφού δεν έχει περάσει και πολύς καιρός που υπήρξε ανακοίνωση της Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων που έθιγε το ίδιο θέμα από μια άλλη πλευρά. Αυτό της αλλοίωσης της αρχιτεκτονικής αφού πολλοί ιδιοκτήτες σπιτιών αναθέτουν σε αλβανούς τεχνίτες να κάνουν έργα χωρίς καμία καθοδήγηση ή επίβλεψη των αρμοδίων υπηρεσιών γεγονός που όπως χαρακτηριστικά είχε επισημάνει τότε οδηγεί στην «αλβανοποίηση» των παραδοσιακών μας περιοχών.

Η ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Στην αρχή της κατανάλωσης του ο.κ. Κων. Τσιμόπουλος σημειώνει ότι το έργο της κατασκευής του υπάρχοντος καλντεριμιού ήταν προϋπολογισμού 8 εκ. δρχ. και ήταν βάσει προγράμματος του ΥΠΕΧΩΔΕ για την ανάπλαση-αποκατάσταση παραδοσιακών έργων του Ζαγορίου.

Στη συνέχεια τονίζει ότι το παλιό καλντερίμι ήταν σε αρκετά καλή κατάσταση και χρειάζονταν καθαρισμό και μικρές σχετικές παρεμβάσεις. Με τα έργα όμως που έγιναν το νέο πλακόστρωτο έγινε πάνω στο παλιό επιστρώνοντας με αβγά νο τσιμέντο, τοποθετώντας απλώς τις πέτρες.

Από κει και πέρα δεν υπάρχει σύγκλιση για τα νερά, δεν υπάρχουν προεξοχές για ν' αποφεύγονται τα γλιστρήματα, υπάρχουν επικίνδυνες κλίσεις και έχει ανυψωθεί το καλντερίμι που δυσκολεύει την καθοδο στα σπίτια, ενώ εναρμόσανε αγωγή αποχέτευσης και δεν επισκευάσανε το παλιό «λαγούμι» των ορίων υδάτων.

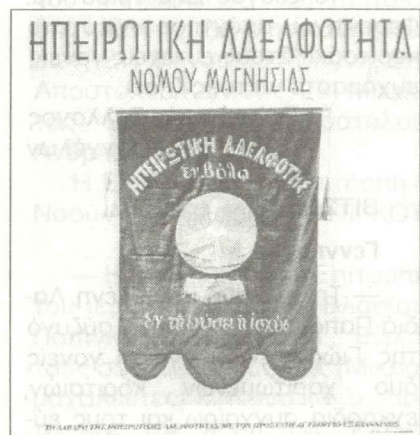
«Ξοδεύει το κράτος, καταλήγει ο κ. Τσιμόπουλος, για να κάνει τη ζωή των ανθρώπων ευχάριστη και ασφαλή διατηρώντας ταυτόχρονα και το παραδοσιακό χρώμα και όχι καταστρέφοντας τούτο με την τσιμεντοποίηση και τις κακοτεχνίες.

5 παραστιά: δίπλα στο τζάκι (=παρα την εστία)

6 ακούστε, ακούστε κατά διαταγή του πολυχρονιμένου μας βεζιρη: στερεότυπη εισαγωγή των ντελαλιδών.

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Οι συμπατριώτες μας από το Βόλο είχαν την καλοσύνη να μας αποστείλουν ένα αριθμό ημερολογίων της αδελφότητας τους για το 2.000 που συνοδεύονταν από ένα πολύ θερμό γράμμα, που δείχνει τα φιλικά τους αισθήματα προς το περιοδικό μας, το οποίο φτάνει παντού σ' όλους τους ταξιδευμένους συμπατριώτες μας. Τους ευχαριστούμε θερμά και συνιστούμε σε όλους τους Ζαγορίσιους να

ενισχύσουν την ωραία προσπάθεια της Αδελφότητας των συμπατριωτών της Μαγνησίας.

Δημοσιεύουμε το εξώφυλλο του Ημερολογίου τους και τους συγχαιρούμε σανάμα για την ωραία τους προσπάθεια.

Η Συν/κή Επιτροπή

ΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Θάνατοι

— Στις 14 του περασμένου Δεκεμβρίου πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα η Πάνθηα Καρανίνα-Στουμπανέλη, πλήρης ημερών.

Στο γιο της Φωκίωνα, τη γυναίκα του και σ' όλους τους συγγενείς της, ειδικρινή συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»
B.T.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Γεννήσεις

— Το ζεύγος Δημητρίου Τιμ. Φερεντίνου απόκτησε υγιέστατο κοριτσάκι. Στους ευτυχείς γονείς ευχόμαστε να τους ζήσει.

Πολιτιστικός Σύλλογος
Ασπραγγέλων

ΒΙΤΣΑ

Γεννήσεις

— Τη χωριανή μας Τζένη Λαδιά-Παπαλεοντίου και το σύζυγό της Γιώργο, που έγιναν γονείς δυο χαριτωμένων κοριτσιών, εγκάρδια συγχαίρω και τους εύχομαι να τους ζήσουν και να είναι τυχερά.

Φ.Β.

— Την Πόπη και το Σπύρο Χάρση που απέκτησαν και το τρίτο τους παιδί, ένα υγιέστατο και χαριτωμένο αγοράκι, εγκάρδια συγχαίρω και τους ευχόμαστε να τους ζήσει.

Κούλα - Φίλιππας

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΚΙΚΑΣ

Παραμονή Πρωτοχρονιάς πέθανε στην Αθήνα, πλήρης ημερών κι ύστερα από πολύχρονη ασθένεια ο, Βορειο-Ηπειρώτικης καταγωγής, Γιάννης Γκίκας.

Για μάς, έφυγε ένας Κάτω Σουδενιώτης αφού και για χρόνια τώρα, τα καλοκαίρια τον είχαμε κοντά μας, εκεί στα Παπαγιωργάτικα όπου η κόρη του Μαρτιάνθη, δασκάλα, παντρεύτηκε το συνάδελφό της συγχωριανό μας Γιώργο.

Εκεί στο χωριό μας καταλάγιασε τον πυρετό του νόστου του για τη γενέθλια γη του. Συχνά έπαιρνε τον ανήφορο προς τον «Παπαβάσο» κι αγνάντευε ώρες προς τη μεριά της Κακαβιάς. Μαράζι του ο Ξεριζωμός.

Ευτύχησε όμως πριν φύγει να γυρίσει στην πολυπόθητη Ιθάκη του με το άνοιγμα των συνόρων την περασμένη 10ετία.

Ας είναι ελαφρύ το Αττικό χώμα που τον σκέπασε. Σ' όλους τους δικούς του ειλικρινή συλλυπητήρια.

B.T.

Κοινωνικά

Θάνατοι

— Σε μεγάλη ηλικία πέθανε στις 7 Γενάρη στην Αθήνα, όπου και κηδεύτηκε η χωριανή μας Ευαγγελία Ξύδη.

Στους συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια

Φ.Β.

— Στην Αθήνα πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό μας η Ολυμπιάδα Β. Ρούντα.

Στην κόρη της και λοιπούς συγγενείς της θερμά συλλυπητήρια.

Φ.Β.

— Πρόωρα πέθανε στα Γιάννινα στις 8 Γενάρη και κηδεύτηκε την επομένη στον Ι.Ν. Περιβλεπτού, ο χωριανός μας Μάνθος Ι. Σεΐδης.

Στην οικογένεια της αδελφής του και λοιπούς συγγενείς τα βαθύτατα συλλυπητήριά μας.

Φ.Β.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

Συγχαρητήρια

— Συγχαρητήρια στην κόρη μας Ευθυμίου Χρυσάνθη που πέτυχε στη Φιλοσοφική Σχολή Ιωαννίνων Τμήμα Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.

Οι γονείς
Γιάννης - Ρούλα

ΙΤΕΑ

Θάνατοι

— Στις 17 του περασμένου Δεκεμβρίου πέθανε ξαφνικά ο Δήμος Τσιατούρας σε ηλικία 54 ετών. Η κηδεία του έγινε στο χωριό του με τη συμμετοχή όλων των συγχωριανών και φίλων, γιατί ο Δήμος ήταν απ' όλους αγαπητός. Τον επικήδειο εξεφώνησε ο πνευματικός πατέρας του και συγχωριανός του δάσκαλος Ηλίας Τσότης, μέσα σ' ένα κλίμα έντονης συγκίνησης.

Στ' αδελφία του και όλους τους συγγενείς του τα πιο ειλικρινά συλλυπητήρια.

«Το Ζαγόρι μας»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Σ' όλους όσους με κάθε οιονδήποτε τρόπο, συμμετείχαν και συμπαράσταντο στο βαρύτατο πένθος μας για τον αδόκητο χαμό του λατρευτού μας γιού, συζύγου, πατέρα και αδελφού Ορέστη μας, ευχαριστούμε θερμά.

Η μάνα του

Έλλη Δριγκόπουλου

η σύζυγος Νανά

τ' αδελφία Λευτέρης και Τασία

ΚΑΤΩ ΠΕΔΙΝΑ

Αρραβώνες

— Στον αγαπητό μας ανειψιό Δημήτρη Ι. Πατσούρα, καρδιολόγο, που αραβωνιάστηκε με την εκλεκτή της καρδιάς του Αθηνά Σ. Σιόντη, τις θερμότερες ευχές μας και καλά τους στέφανα.

Σπύρος - Ιππολύτη

— Στην ανειψιά μας Πόπη Ν. Στάρα, φιλόλογο, που αραβωνιάστηκε με τον εκλεκτό της καρδιάς της Ρήγα Τσακίρη, δασολόγο, τις θερμότερες ευχές μας και καλά τους στέφανα.

Σπύρος - Ιππολύτη Καπελλίδη
Οι ίδιες ευχές
κι από την οικογ. Βασ. Τζιόβα

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Αρραβώνες

— Στην αγαπημένη μας ανηψιά Βικτωρία Γ. Γκαγκοπούλου, που έδωσε αμοιβαία υπόσχεση γάμου μετά του εκλεκτού της καρδιάς της Φώτη Παπασταύρου, εκφράζουμε τα θερμά μας συγχαρητήρια και της ευχόμαστε ολόψυχα γρήγορα καλά στέφανα.

Οι θείες της
Αλίκη Αναστασίου
Νίκη Βλαχοπούλου
Μερόπη Κουτρούμπα

ΜΑΝΑΣΣΗ

Αρραβώνες

— Η Θεοδοσία Γαϊτατζή δικηγόρος, εγγονή της συμπατριώτισσάς μας Στεφανίας Παλιάγκα, έδωσε αμοιβαία υπόσχεση γάμου μετά του εκλεκτού της καρδιάς της Δημήτρη Κακαρίδη ιατρού παθολόγου από τις Σέρρες.

Θερμά συγχαρητήρια και καλά τους στέφανα.

Θαν. Σακελλαρίδης

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Γάμοι

— Με τα ιερά δεσμά του γάμου ενώθηκαν στις 26 Δεκεμβρίου, τελευταία Κυριακή του 1999, στον ιερό ναό του Αρχιμανδρείου στα Γιάννινα το ταιριαστό ζευγάρι ο Κώστας Καρέλλης από την Άρτα και η συμπατριώτισσά μας Λιλή Βάντζου.

Οι ευχές όλων μας ας συνοδεύουν τους νεόνυμφους για μια ζωή χαρούμενη κι ευτυχισμένη.

Σ.Θ.

ΝΕΓΑΔΕΣ

Θάνατοι

— Ένας καλός φίλος, νοικοκύρης και Ζαγορίσιος, ο δάσκαλος

Στάθης Τσέφας από τους Νεγδές, μας άφησε για πάντα στις 14 αυτού του μήνα.

Αιώνια του η μνήμη.

K.D.X.

ΠΑΠΙΓΚΟ

Ευχαριστήριο

— Ευχαριστώ απ' τα βάθη της καρδιάς μου, την κοινότητα Παπύγκου για την ηθική και υλική συμπαράστασή τους στη δύσκολη στιγμή της ζωής μου και της οικογενείας μου από τις ζημιές που υπέστη η οικία μου κατά την διάρκεια του σεισμού της 7ης Σεπτεμβρίου.

Τζώμος Παναγιώτης

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

Θάνατοι

— Πέθανε και κηδεύτηκε στην Αθήνα η Χαριτίνη Σπύρου Ραφτοπούλου, μάνα του γραμματέα του Δ.Σ. του Συνδέσμου Σκαμνελιωτικής Νίκου Ευριπίδη Ραφτοπούλου. Γλυκιά και ευγενική Ζαγορίσια απ' όλους αξιαγάπητη, αφοσιωμένη σύζυγος και στοργική μητέρα για τα αγαπημένα της παιδιά Νίκο και Βαγγέλη.

Συλλυπούμεθα εγκάρδια στον αγαπητό μας Νίκο που νιώθει με πόσο τον αγαπούσε και τι κενά αφήνει η απώλειά της.

Στο Βαγγέλη, τα αδελφία της και λοιπούς συγγενείς θερμά συλλυπητήρια.

ΤΟ Δ.Σ. ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΣΚΑΜΝΕΛΙΩΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Συγχαρητήρια

— Τον ανειψιό μου Αθανάσιο Βούρβο του Νικολάου, που προσηύχθη στο βαθμό του Ταγματάρχη συγχαίρω και εύχομαι και σε σένα.

Λουκία Παναγ. Βούρβο

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Ευχαριστήριο

— Ευχαριστούμε θερμά τα συγχωριανά μας κ. Αλέξανδρο Κ. Βαϊράμη για την προσφορά του ποσού δρχ. 50.000, για τις ανάγκες του Ιερού Ναού «ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ» Φραγκαδών και ευχόμαστε ο πολιούχος του χωριού μας, να του δώσει υγεία, χαρά και ευτυχία.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ

Η Συντακτική Επιτροπή του Περιοδικού μας συλλυπητήρια θερμά τον φίλο Γεράσιμο Δούβαλη και την οικογένειά του για το θάνατο της μητέρας του Μαρίας Σπ. Δούβαλη.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Ο Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγορίου Γαβριήλ Παπαναστασίου εις μνήμην Βασιλείου Τζίμα αντί στεφάνου προσέφερε στην Εκκλησία του χωριού μας το ποσό των 10.000 δρχ.

— Τιμώντας τη μνήμη του συζύγου της Στεφάνου Παπαγεωργίου η σύζυγός του Αρσινόη προσέφερε στην Εκκλησία του χωριού μας το ποσό των 10.000 δρχ.

— Η Θέκλα Φούρκα, τιμώντας τη μνήμη του συζύγου της Κωνσταντίνου, προσέφερε στον ιερό Ναό Ασπραγγέλων το ποσό των 20.000 δραχμών.

Η Επιτροπή θερμά την ευχαριστεί.

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ

— Αντί στεφάνου στη μνήμη του Νικολάου Καψάλη και για τις ανάγκες του Ιερού Ναού της Αγίας Παρασκευής, κατατέθηκαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Ελαφοτόπου τα παρακάτω ποσά:

Μιχάλης Ν. Κων/νος 40.000
Τζώμος Δημήτριος 10.000
Παύλος Συμβούλιος
Ασπραγγέλων 5.000
Αλόνος Ελαφοτοπιτών
Ιωαννίνων 5.000
Αντίνος Αθανάσιος 5.000
Παναγιώτης Ευριπίδης 5.000
Παύλος Χρήστος 5.000
Τζώμος Ευστάθιος 5.000
Παναγιώτης Αλκιβιάδης 5.000
Αναστάσιος Κων/νος 5.000

— Επίσης στο 40ήμερο μνημόσυνο του και για τις ανάγκες του Αγίου Παρασκευής, ο γιός του Κων/νος Καψάλης 10.000 δρχ. και η αδελφή του Μαρτιάνθη Αλκίβιαδη 5.000 δρχ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

— Ο κ. Δημήτριος Στεργιούλης, για τις ανάγκες του Ιερού Ναού της Αγίας Παρασκευής, κατέθεσε στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Ελαφοτόπου το ποσό των 100.000 δρχ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

ΚΑΛΟΥΤΑ

— Δωρεές - προσφορές πιστών για την ανασύσταση-ανακαίνιση του Ιερού Ναού «ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ» της Μονής Βισοκού Καλουτάς κατά το έτος 1999.

Ελσα Γ. Ελευθερία Βασιλεία 1.000.000
και φίλοι αυτής 640.000
Ελσα Γ. Κων/νος και Ελσα 500.000

Σακελλαρίου Δημ.

και Λήτου Λίτσα 400.000

Ανώνυμος 350.000

Τσοτρόπουλος Γεώργ. 150.000

Βέλλη-Δογορίτη Τίτικα 100.000

Ζώτου-Ματσοπούλου

Άννα 100.000

Κιοσέ Νίνα 100.000

Νάσιος Αλέξης 100.000

Πασχαλοπούλου Τζένη 100.000

Σοροβάκος Κων/νος 100.000

Καραβίδας Θανάσης 80.000

Σωτηριάδη Ανθήπη 60.000

Βελλιόπουλος Αλέκος 50.000

Βούρη - Μεταξά Δώρα 50.000

και Αλέξανδρος 50.000

Βούρης Ζήσης 50.000

Δραγοπούλου-Συριγγέλα

Μαρία 50.000

Καρράς Πολύβιος 50.000

Κουτσός Χαράλαμπος 50.000

Λιάπης Θανάσης 50.000

Νάσιος Κων/νος 50.000

και Αρσινόη 50.000

Ράπτη Κλεοπάτρα 50.000

Σακελλαρίου-Παπαγεωργίου Άννα 50.000

Σακελλαρίου Ι. Ιουλία 50.000

Σακελλαρίου-Δήμου 50.000

Καλλιρρόη 50.000

Σακελλαρίου Ξενοφών 50.000

Σοροβάκος Μιχάλης 50.000

Σπαθάκης Πέτρος 50.000

Καρράς Γεώργιος 40.000

Κλαύση-Καυκαλέτου 40.000

Αντιγόνη 40.000

Σαρρέας Βασίλειος 40.000

Βελλιόπουλος Ιωάννης 30.000

Βέλλη Βεατρίκη 30.000

Ντούλα-Χαρτσιά Βούλα 30.000

Σακελλαρίδης Θανάσης 30.000

Σοροβάκου-Μαρκάκη

Ελένη 30.000

Τενοπούλου-Σιεμέκη

Αθηνά 30.000

Αδελφότητα Καλωτάς

Αθηνών 20.000

Αποστολίδης Τάτσης 20.000

Αργύρης Κων/νος 20.000

Βαρζώκας Αναστάσιος 20.000

Βέλλη-Μιχαλοπούλου

Βάσω 20.000

Βούρη Γεωργία 20.000

Καλογήρου Νόρα 20.000

Κατσούρας Θεόδωρος 20.000

Λύχρου-Καϊτατζόγλου

Δήμητρα 20.000

Νάσιου-Ράπτη

Καλλιόπη 20.000

Σακελλαρίου Μιλτιάδης 20.000

Σαρρέας Γεώργιος 20.000

Σαρρέας Ευάγγελος 20.000

Στεφάνου Θανάσης 20.000

Αγελοπούλου Ελένη 10.000

Δασκαλάκης Γεώργιος 10.000

Καρρά Ειρήνη 10.000

Λύχρου-Προμπονά

Αμαλιννα 10.000

Νάσιος Σωτήριος 10.000

Νιώτη Κλεοπάτρα 10.000

Σιούλα Αγγελική 10.000

Σιούλας Σωτήριος 10.000

Σιούλας Χρήστος 10.000

Δογορίτη Βούλα 7.000

Λέτσιος Νίκος 6.000

Σύνολο 5.213.000

Η Μοναστηριακή Επιτροπή με

μεγάλη συγκίνηση ευχαριστεί

όλους τους παραπάνω δωρητές

και τους βεβαιώνει ότι η αγάπη

και η βοήθειά του θα χρησιμο-

ποιηθούν με φόβο Θεού.

Είθε η Παναγία η Βισοκίτισσα

να προστατεύει τους ίδιους,

τα παιδιά τους και τα εγγόνια

τους.

Υ.Γ. Οι δωρεές συνεχίζονται.

Καλούτα 3 Γενάρη 2000

Ο Ταμίας

Κων/νος Βίκας

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

— Με την συμπλήρωση ενός χρόνου από το θάνατο της πολυαγαπημένης μητέρας τους Σοφίας Κοντοδήμου-Αναγνωστοπούλου, οι κόρες της Ιωάννα και Ελένη πρόσφεραν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου το ποσό των 200.000 δρχ. στη μνήμη της.

— Επίσης ο Χαρίλαος και η Ευγενούλα Κοντοδήμου, στη μνήμη της αδερφής του Σοφίας Κοντοδήμου-Αναγνωστοπούλου το ποσό των 20.000 δρχ.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

προσεχές θέρος το εξωκλήσι της Αγίας Κυριακής σε υψόμετρο 1.600 μ. και σε απόσταση από το χωριό 1.20!

Αναπαλαίωση της στέγης (καινούργιο τσιγάρι) με σχιστολιθικές πλάκες και διαμόρφωση του δαπέδου με καπάκια. Να σημειωθεί ότι όλα τα υλικά πλάκες, καπάκια, τσιμέντα και ξυλεία μεταφέρθηκαν με ζώα φορτηγά από το χωριό. Και συνεχίζει η κ. Ελένη τον προγραμματισμό ολοκλήρωσης του έργου στην Αγία

Κυριακή με το εσωτερικό σοφάτισμα των τοίχων.

Ο αείμνηστος παπα-Ντίνος, (πατέρας της κ. Ελένης) είχε ιδιαίτερο σεβασμό και αγάπη στα εξωκλήσια και ιδιαίτερα στην Αγία Κυριακή, το πρώτο πανηγύρι του καλοκαιριού 7 Ιουλίου. Εμείς η Επιτροπή της εκκλησίας κ. Ελένη ΘΕΡΜΑ σε ευχαριστούμε και ευχόμεθα στο Ύψιστο να αναπαύσει τις ψυχές των γονέων σου και του αγαπημένου σου συζύγου Μενελάου.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

15.000

Θωμά Ισμήνη (5)

12.000

Τόλης Αγάπιος (4)

Δήμου Σοφία (4)

Θάνος Δημήτριος (4)

Ρέμμος Κων/νος (4)

Τσινάβος Παντελής (4)

10.000

Βακολίδης Γεώργιος (3)

Ιωαννίδου Καίτη (4)

Σκόδρα Ευδοκία (3)

Τζίρκας Αναστάσιος (3)

9.000

Γκαράνης Αθανάσιος (3)

Γκαράνης Δημήτριος (3)

Καραϊσκος Κων/νος (3)

Καραϊσκος Χρήστος (3)

Καρπούζη Ευτέρπη (3)

Μπάη Ερμιόνη (3)

Παπαβασιλείου Νικόλαος (3)

Σάρρος Άλκης (3)

Σουγλές Χαράλαμπος (3)

Τζιμόπουλος Δημήτριος (3)

Χατζημηνάογλου Μαρία (3)

6.000

Αργύρη Κική (2)

Δάφλου Ελένη (2)

Δρόσος Ελευθέριος (2)

Ζιάκκας Κων/νος (2)

Λιάππη Βαρβάρα (2)

Μπαϊρακτάρης Αλέξανδρος (2)

Πάσχος Νικόλαος (2)

Στέφα-Χατζηγιάννη Ευανθία (2)

Τζαμπούρας Παντελής (2)

Τσεκούρα Χαρίκλεια (2)

Φανίτσιου Ευτέρπη (2)

Φράγκα Λαμπρινή (2)

3.000

Αναγνωστόπουλος Χριστόδ.

Ανδρώνης Ιπποκράτης

Βαλαδής Πέτρος

Βαρβαράς Παναγιώτης

Βασδέκης Ευθύμιος

Γκίτσας Αγησίλαος

Δώδος Δημήτριος

Καπρίτσιου Αντιγόνη

Κομπάρος Δημήτριος

Κομπάρος Μάκης

Κοντογιάννη Ευγενία

Κοιν. Πλατάνια (Τσερίτσιαν)

Κικόπουλος Μενέλαος

Λαδιάς Ευάγγελος

Λιακοπούλου-Καρακίτσιου

Ολυμπία

Λογοθέτης Νικόλαος

Μαβίδης Πάρις

Μανίκα-Ξάνθου Ευάνδρα

Ματσούλη Αμαλία

Μουσαφίρης Τάκης

Οικονόμου Σωκράτης

Παγιάτη-Ανδρώνης Βιλελμίνη

Παπάζογλου Κων/νος

Ράδη Φερενίκη

Σακελλαρίου Ευφημία

Σταθά Φιλομήλα

Στράτος Ζαχαρέας

Τάγης Παναγιώτης

Τζιάσιος Αντώνιος

Τσέφα Φωτεινή

Τσονίδης Ιωάννης

Φίτσιος Χρήστος

Χρηστογούλας Στέφανος

Χριστοδούλου Λεωνίδα

ΣΗΜ: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

10.000

Βλαστός Κων/νος

Βραζιτούλης Γεώργιος (2)

Γιαννακού-Κραδασάκη Αλίκη

(2)

Ζαρόπουλος Χρήστος (2)

Ζωρδούμη-Παπανδρέου Μαρί-

κα (2)

Καραγεώργης Γεώργιος (2)

Μανδαλάς Μιλτιάδης

Μητσιάδης Κίμων (2)

Παντελή-Βατζάκα Θεανώ

Παπακώστας Μιχαήλ (2)

Παππάς Ιωάννης (2)

Παπαχρήστου Αλέξανδρος

Τόκκου Ρωξάνη

7.000

Σκλάβη Ευνομία

6.000

Οικονόμου Βλάσης

Χατζής Κων/νος

5.000

Αγγελιογιάννη-Ζήση Φρόσω

Αδελφότητα Τριστένου

Αποστολίδης Κων/νος

Βασδέκης Δημήτριος

Βλαχοπούλου-Κουμπή Κλεονίκη

Βορόπουλος Ιωάννης

Βούρβος Παναγιώτης

Γεωργιάδη Μαίρη

Ευαγγέλου Γρηγόριος

Ευθυμίου Ιωάννης

Ζούγκου-Θεοδωρή Αμαλία

Καλέας Χριστόδουλος

Καπρίτσιου Ευγενία

Καπρίτσιος Ιωάννης

Λεοντίδης Βασίλειος

Λιόγκας Θρασύβουλος

Λίλη Δωροθέα

Πασπαλιάρης Φάνης

Φίλης Ιωάννης

4.000

Μανζιάρης Εμμανουήλ

ΣΗΜ: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★
Ιδιοκτήτης - Εκδότης:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΒΑΡΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΞΟΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. ΒΑΡΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ
2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
3. ΖΑΡΙΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
4. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
5. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ
6. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
7. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
8. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ
9. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
10. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
11. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ
Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.
Ν. Ζέφυρα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 30170

Υπεύθυνος Ύλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ
Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 27.105

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές,
εμβάσματα:
Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροπολιτικό
ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Ιωάννινα 45444
Κατώτερη ετήσια
συνδρομή δρχ. 3.000

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ
ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ - ΠΑΝΤΑΖΗ

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΛΗ
- Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.
28ης Οκτωβρίου 41 (Στοά Κομνηνών)
Τηλ. 20.544 - 27.845
Ιωάννινα 454 44

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΣΤΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΜΑΣ

- 1) Στη μνήμη των γονιών τους Γεωργίου και Ανδρομάχης Δόνου τα παιδιά τους προσφέρουν στο «Ζαγόρι» 60.000 δρχ.
- 2) Η Αγλαΐα Λευτεριώτου 50.000 δρχ.

Δ/ση:
Δημήτρης Νικολαΐδης
Τηλ. Θεσ/νίκης:
(031) 287 413, 231 194

Πληροφορίες:
Ντιναλέξη Ελένη
Τηλ.:

(0653) 71 001
(0651) 73 318, 37 970
κινητό: 095-453960